Հավելված N 2
ՀՀ կառավարության 2025 թվականի
հունիսի 5-ի N 736-Լ որոշման

ԹՄՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԵՎ ՀՈԳԵՄԵՏ (ՀՈԳԵՆԵՐԳՈՐԾՈՒՆ) ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՈՉ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՎ ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՎ ԱՊՕՐԻՆԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԲԽՈՂ 2025-2027 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԻՆ 1.

ԹՄՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԵՎ ՀՈԳԵՄԵՏ (ՀՈԳԵՆԵՐԳՈՐԾՈՒՆ) ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՈՉ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՎ ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ

Ռազմավարական ուղղություն 1. Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի ոչ բժշկական նպատակներով գործածման հետևանքների մասին բնակչության իրազեկում

Ակնկալվող արդյունքներ՝

1.1. Թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի ոչ բժշկական նպատակներով գործածման վնասների և հետևանքների վերաբերյալ հանրային իրազեկման բարձրացում.

1.2. Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պետության քաղաքականության վերաբերյալ հանրային իրազեկման բարձրացում.

1.3. Թմրամիջոցների գործածման և թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումների և խնդիրների (վարքային և սոցիալ–հոգեբանական) վերաբերյալ համապարփակ վարչական տվյալների շտեմարանի, ինչպես նաև հետազոտության արդյունքներով հավաքագրված՝ սեռի և տարիքի հիմքով դասակարգված տվյալների առկայություն.

1.4. Լրագրողների՝ ոլորտին առնչվող իրադարձությունների լուսաբանման կարողությունների բարելավում, ներառյալ՝ կապված զգայուն լուսաբանման, խտրական ու խարանի հանգեցնող ձևակերպումների կիրառման և պատմույթների տարածման բացառման հետ.

1.5. Թմրամիջոցներ գործածող անձանց նկատմամբ անհանդուրժողականության և խտրական վերաբերմունքի նվազում:

N	Գործողություն	Թիրախ՝ ըստ տարիների			Արդյունքային ցուցանիշներ	Պատասխա-նատու/համա-կատարող մարմիններ	Ֆինանսա-վորման աղբյուր
		2025թ.	2026թ.	2027թ.			
1.	Զանգվածային լրատվության և տեսալսողական մեդիայի միջոցով թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ	**1-ին կիսամյակ՝** 1.1. Թմրամիջոցների	1.1. Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության	1.1. Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության	1.1. Մշակվել, թիրախային լսարանի շրջանում փործարկվել և	**Ներքին գործերի նախարարութ յուն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	իրականացվող միջոցառումների համակարգային լուսաբանում	ապօրինի շրջանառության դեմ իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ մշակվել է 2 տեղեկատվական նյութ: 1.2. Պատրաստվել և տեղեկատվական հարթակներում տեղադրվել է թեմատիկ 2 նյութ: **2-րդ կիսամյակ՝** 1.3. Տեղեկատվական նյութերը փործարկվել են թիրախային լսարանի շրջանում և հեռարձակվել են: 1.4. Իրավասու մարմինների և կազմակերպություններ ի պատասխանատու ներկայացուցիչները մասնակցել են 2 մամուլի ասուլիսի:	դեմ իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ մշակվել, թիրախային լսարանի շրջանում փործարկվել և հեռարձակվել է 2 տեղեկատվական նյութ: 1.2. Իրավասու մարմինների և կազմակերպությու նների պատասխանատու ներկայացուցիչներ ը մասնակցել են 2 մամուլի ասուլիսի: 1.3. Պատրաստվել և տեղեկատվական հարթակներում տեղադրվել է թեմատիկ 2 տեսանյութ:	դեմ իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ մշակվել և հեռարձակվել է 2 տեղեկատվական նյութ: 1.2. Իրավասու մարմինների և կազմակերպությու նների պատասխանատու ներկայացուցիչներ ը մասնակցել են 2 մամուլի ասուլիսի: 1.3. Պատրաստվել և տեղեկատվական հարթակներում տեղադրվել է թեմատիկ 2 տեսանյութ:	հեռարձակվել է 6 տեղեկատվական նյութ: 1.2. Իրավասու պետական մարմինների պաշտոնական սոցիալական ցանցերով և զանգվածային լրատվության միջոցներով տարածվել է 6 մամուլի ասուլիս: 1.3. Իրավասու պետական մարմինների պաշտոնական սոցիալական ցանցերով տարածվել է 2 տեսանյութ: 1.4. Տեղեկատվական նյութերը մշակվել են ՄԱԿ-ի թմրամիջոցների և հանցավորության դեմ պայքարի գրասենյակի և Առողջապահության միջազգային կազմակերպության կանխարգելման չափանիշներին համապատասխան՝ բացառելով թմրամիջոցներ գործածող և թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումներ և	Քննչական կոմիտե (համաձայնությ ամբ) Գլխավոր դատախազությ ուն (համաձայնությ ամբ) Արդարադատո ւթյան նախարարությ ուն Պետական եկամուտների կոմիտե	

					խնդիրներ (վարքային և սոցիալ-հոգեբանական) ունեցող անձանց խարանավորումը: 1.5. Ապահովվել է տեղեկատվական նյութերի մատչելիությունը հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար:		
2.	Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի ոչ բժշկական նպատակներով գործածման վնասների և վնասների նվազեցման կամ արձագանքման եղանակների վերաբերյալ տեղեկատվական արշավների իրականացում	**1-ին կիսամյակ՝** 2.1. Մշակվել են տեղեկատվական արշավի նյութերը: **2-րդ կիսամյակ՝** 2.2. Տեղեկատվական արշավի նյութերը փորձարկվել են թիրախային խմբերի մասնակցությամբ՝ ստուգելով դրանց արդյունավետությունն ու զգայունությունը: 2.3. Տեղեկատվական արշավի նյութերը տարածվել են սոցիալական	2.1. Մշակված նյութերը տարածվել են սոցիալական ցանցերով և հեռարձակվել են տեսալսողական մեդիայով: 2.2. Մշակված ևս 100 պաստառ փակցվել է Երևանում և մարզերում:	**1-ին կիսամյակ՝** 2.1. Տեղեկատվական արշավի շրջանակներում մշակվել է ևս 2 տեղեկատվական նյութ, 2 տեսանյութ, 2 տարբեր պաստառ: 2.2. Տեղեկատվական արշավի նյութերը փորձարկվել են թիրախային խմբերի մասնակցությամբ՝ ստուգելով դրանց արդյունավետությունն ու անվտանգությունը: **2-րդ կիսամյակ՝**	2.1. Տեղեկատվական արշավի շրջանակներում մշակվել և տարածվել են առնվազն 6 տեքստային նյութ, 6 տեսանյութ, 4 տարբեր թեմատիկ պաստառներ, որոնց առնվազն 300 օրինակը փակցվել է Երևանում և մարզերում, իսկ պաստառների թվային ձևաչափը՝ սոցիալական ցանցերում պատասխանատու մարմինների հարթակներում: 2.2. Տեղեկատվական արշավը հիմնված է թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի վերաբերյալ գիտականորեն հաստատված	**Առողջապահության նախարարություն** Ներքին գործերի նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		ցանցերով և հեռարձակվել են տեսալսողական մեդիայով: 2.4. Մշակված 100 պաստառ փակցվել է Երևանում և մարզերում:		2.3. Մշակված նյութերը տարածվել են սոցիալական ցանցերով և հեռարձակվել են տեսալսողական մեդիայով: 2.4. Մշակված 100 պաստառ փակցվել է Երևանում և մարզերում:	տեղեկության վրա և ներառում է դրանց առողջական (ներառյալ՝ հոգեբանական) և սոցիալական վնասների վերաբերյալ տեղեկություն: 2.3. Տեղեկատվական արշավի շրջանակներում մշակված տեսանյութերից առնվազն մեկը վերաբերում է հանրային առողջության տեսանկյունից առկա խնդիրներին, այդ թվում՝ կապված թմրամիջոցների ներարկային օգտագործման վտանգների հետ: 2.4. Տեղեկատվական արշավի նյութերը փորձարկվել են թիրախային խմբերի մասնակցությամբ՝ ստուգելով դրանց արդյունավետությունը և անվտանգությունը՝ հաշվի առնելով որպես գովազդ ծառայելու կամ թմրամիջոցներ գործածող անձանց նկատմամբ անհանդուրժողականությու ն հարուցելու ռիսկերը: Իրականացված		

					փորձարկումների հիման վրա տեղեկատվական նյութերը լրամշակվել են: 2.5. Ապահովվել է տեղեկատվական նյութերի մատչելիությունը հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար:		
3.	Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման և թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումների և խնդիրների վերաբերյալ սեռի, տարիքի և բնակության վայրի հիմքով դասակարգված տվյալների հավաքագրում	3.1. Մշակվել է սեռի հիմքով դասակարգված տվյալների հավաքագրման նպատակով իրականացվող հետազոտության մեթոդաբանությունը:	3.1. Հետազոտությունն իրականացվել է:	**1-ին կիսամյակ՝** 3.1. Հետազոտության վերաբերյալ ամփոփ զեկույցը հրապարակվել է: **2-րդ կիսամյակ՝** 3.2. Հետազոտության վերաբերյալ պատրաստվել և սոցիալական ցանցերով տարածվել են տեղեկատվական 4 նյութ, 1 տեսանյութ:	3.1. Հետազոտությունն իրականացվել է Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության և ՄԱԿ-ի թմրամիջոցների և հանցավորության գրասենյակի չափանիշներին համապատասխան: 3.2. Հետազոտությունը ներառում է տվյալներ հանրության շրջանում թմրամիջոցներ գործածող անձանց թվի կամ հարաբերակցության, անչափահասների և երիտասարդների շրջանում թմրամիջոցների գործածման վերաբերյալ՝ տարանջատված ըստ բնակության վայրի (գյուղական և քաղաքային) և եկամուտի:	**Ներքին գործերի նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Վիճակագրական կոմիտե (համաձայնությամբ)	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

					3.3. Հետազոտության վերաբերյալ մշակվել և տարածվել են տեղեկատվական 4 նյութ, 1 տեսանյութ:		
4.	Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման, դրանց ապօրինի շրջանառության, թմրամիջոցների գործածման կանխարգելման և թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումների բուժման կամ վարքային և սոցիալ-հոգեբանական խնդիրների հաղթահարման վարչական տվյալների համապարփակ շտեմարանի մշակում, որը կներառի սեռի, տարիքի և բնակության վայրի հիմքով դասակարգված տվյալներ	4.1. Շտեմարանի վարման լիազորող նորմ սահմանող՝ օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծը ներկայացվել է Վարչապետի աշխատակազմ: 4.2. Նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է:	**1-ին կիսամյակ՝** 4.1. Մշակվել և ընդունվել է վարչական շտեմարանում ներառվող տվյալների ցանկը և դրա վարման կարգը սահմանող Կառավարության որոշումը: **2-րդ կիսամյակ՝** 4.2. Մշակվել է էլեկտրոնային շտեմարանի վարչական բնութագիրը:	**1-ին կիսամյակ՝** 4.1. Էլեկտրոնային շտեմարանը գործարկվել է:	4.1. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է: 4.2. Վարչական տվյալների շտեմարանում ներառվող տվյալների ցանկը և դրա վարման կարգը սահմանող Կառավարության որոշումն ընդունվել է: 4.3. Էլեկտրոնային շտեմարանը գործարկվել է և պարբերաբար թարմացվում է: 4.4. Էլեկտրոնային շտեմարանում առնվազն ներառված են ապաանձնավորված տվյալներ թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեպքերի, դատապարտվածների թվի, կիրառված պատժատեսակների,	**Ներքին գործերի նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Արդարադատության նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

					«թմրամոլություն» ախտորոշումն ստացած անձանց քանակի (ըստ սեռի, տարիքի տարանջատման), նման ախտորոշմամբ անձանց թվի աճի կամ նվազման դինամիկայի, սոցիալական ծառայություններ ստացող անձանց (ըստ սեռի, տարիքի, բնակության վայրի տարանջատման) վերաբերյալ: 4.5. Էլեկտրոնային շտեմարանը հնարավորություն է տալիս հետազծելի դարձնել թմրամիջոցներ գործածած անձի՝ պետական համակարգի տարբեր մարմիններին առնչության շղթան՝ միաժամանակ ապահովելով անձնական տվյալների պաշտպանությունը:		
5.	Թմրամիջոցների գործածման, թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումների և խնդիրների, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված իրադարձությունների լուսաբանման	5.1. Լրագրողների դասընթացի նյութերը մշակվել են: 5.2. Կազմակերպվել է 1 հանդիպում կամ սեմինար-	5.1. Կազմակերպվել է 1 հանդիպում կամ սեմինար-քննարկում պետական մարմինների և հասարակական	5.1. Կազմակերպվել է 1 հանդիպում կամ սեմինար-քննարկում պետական մարմինների և հասարակական	5.1. Կազմակերպվել է առնվազն 3 հանդիպում կամ սեմինար-քննարկում լրագրողների համար՝ պետական մարմինների և ոլորտային հասարակական կազմակերպությունների	**Ներքին գործերի նախարարություն** Առողջապահության	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	առանձնահատկությունների և այս ոլորտներում պետության քաղաքականության վերաբերյալ լրագրողների իրազեկվածության բարձրացում, գործունեության զգայունության խթանում	քննարկում պետական մարմինների և հասարակական կազմակերպություններ ների ներկայացուցիչների հետ: 5.3. Վերապատրաստվել է առնվազն 10 լրագրող:	կազմակերպություններ ների ներկայացուցիչներ ի հետ: 5.2. Վերապատրաստվել է առնվազն 20 լրագրող:	կազմակերպություններ ների ներկայացուցիչներ ի հետ: 5.2. Վերապատրաստվել է առնվազն 20 լրագրող:	ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Լրագրողներին ներկայացվել են թմրամիջոցների գործածման կանխարգելման, բուժման և սոցիալական վերականգնման, ինչպես նաև քրեաիրավական պայքարի ոլորտներում պետության քաղաքականության ուղղությունները, պետության և ոլորտային հասարակական կազմակերպությունների կողմից տարվող հիմնական աշխատանքները: 5.2. Վերապատրաստման նյութերը կազմվել են միջազգային ստանդարտներին համապատասխան և ներառում են ոլորտային հիմնական հասկացություններին, թմրամիջոցներ գործածող անձանց առնչվող խտրականության և խարանի բացառմանը, զգայուն տերմինաբանության	նախարարություն Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն Արդարադատության նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի	

					կիրառմանն առնչվող թեմաներ: 5.3. Վերապատրաստման ավարտին իրականացվել է մասնակիցների գիտելիքների գնահատում:	աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	
6.	Թմրամիջոցներ գործածող անձանց նկատմամբ խտրական վերաբերմունքի բացառմանն ուղղված տեղեկատվական արշավի իրականացում		**1-ին կիսամյակ՝** 6.1. Մշակվել են տեղեկատվական արշավի նյութերը: **2-րդ կիսամյակ՝** 6.2. Տեղեկատվական արշավի նյութերը փործարկվել են թիրախային խմբերի մասնակցությամբ՝ ստուգելով դրանց արդյունավետությունն ու անվտանգությունը:	6.1. Մշակված նյութերը տարածվել են սոցիալական ցանցերով և հեռարձակվել են տեսալսողական մեդիայով:	6.1. Տեղեկատվական արշավի շրջանակներում մշակվել և տարածվել են առնվազն 2 տեքստային նյութ և 2 տեսանյութ, որոնցից առնվազն մեկը ներկայացնում է անձնական պատմություն՝ անանունության և էթիկայի կանոնների պահպանմամբ: 6.2. Տեղեկատվական նյութերը համահունչ են խտրականության բացառման վերաբերյալ միջազգային չափանիշներին: 6.3. Տեղեկատվական արշավի նյութերը փործարկվել են թիրախային խմբերի մասնակցությամբ՝ ստուգելով դրանց արդյունավետությունը և անվտանգությունը՝ հաշվի առնելով որպես գործադ	**Առողջապահության նախարարություն** Ներքին գործերի նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Արդարադատության նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

					ծառայելու կամ թմրամիջոցներ գործածող անձանց նկատմամբ լրացուցիչ անհանդուրժողականությու ն հարուցելու ռիսկերը: Իրականացված փորձարկումների հիման վրա տեղեկատվական նյութերն անհրաժեշտության դեպքում լրամշակվել են: 6.4. Ապահովվել է տեղեկատվական նյութերի մատչելիությունը հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար:		
Ռազմավարական ուղղություն 2. Անչափահասների և երիտասարդների շրջանում թմրամիջոցների գործածման և չարաշահման կանխարգելում **Ակնկալվող արդյունքներ՝** 2.1. Ուսումնական հաստատություններում սովորողների՝ թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման և չարաշահման առողջական ու սոցիալական հետևանքների և աջակցության մեխանիզմների վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացում և արձագանքման գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների բարելավում. 2.2. Անչափահասների և երիտասարդների շրջանում առողջ ապրելակերպի խթանում և թմրամիջոցների գործածման նկատմամբ նրանց սոցիալական դիմադրողականության բարձրացում. 2.3. Անչափահասների օրինական ներկայացուցիչների և խնամատար ծնողների՝ անչափահասների կողմից թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման ու չարաշահման, դրանց վաղ նշանների հայտնաբերման, անչափահասների հետ հաղորդակցության, արդյունավետ ծնողավարության և աջակցման մեխանիզմների վերաբերյալ գիտելիքների ու հմտությունների բարելավում:							
7.	Անչափահասների և երիտասարդների շրջանում ֆոկուս-խմբային քննարկումների անցկացում՝ կապված թմրամիջոցների գործածման հետ	**1-ին կիսամյակ՝** 7.1. Իրականացվել է առնվազն 1 ֆոկուս-խմբային քննարկում:	7.1. Իրականացվել է առնվազն 1 ֆոկուս-խմբային քննարկում:	7.1. Իրականացվել է առնվազն 1 ֆոկուս-խմբային քննարկում:	7.1. Անչափահասների և երիտասարդների շրջանում իրականացվել է առնվազն 3 ֆոկուս-խմբային քննարկում՝ նվիրված թմրամիջոցների	**Ներքին գործերի նախարարութ յուն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

					գործածման տարածվածությանը, անչափահասների և երիտասարդների շրջանում գործածման առանձնահատկություններին, այս ոլորտում պետական քաղաքականության վերաբերյալ անչափահասների և երիտասարդների իրազեկվածության մակարդակին և կարծիքին, ինչպես նաև հնարավոր լուծումների վերաբերյալ առաջարկներին: 2 ֆոկուս-խմբային քննարկումն անցկացվել է Հայաստանի Հանրապետության մարզերում: 7.2. Յուրաքանչյուր ֆոկուս-խմբային քննարկման արդյունքում մշակվել է հակիրճ զեկույց, որով ամփոփվել են հավաքագրված խնդիրներն ու առաջարկվող լուծումները:	Կրթության, գիտության, մշակույթի, սպորտի նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Առողջապահության նախարարություն	
8.	Անչափահասների և երիտասարդների արտաուսումնական զբաղվածության և հանգստի		**1-ին կիսամյակ՝** 8.1. Հանրակրթական,	8.1. Ծրագրերը ներդրվել և իրականացվում են ևս առնվազն 10	8.1. Իրականացված հարցումները ներառական են և ընդգրկում են անչափահասների և	**Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	կազմակերպման ծրագրերի անցկացում		մասնագիտական և բարձրագույն ուսումնական հաստատություննե րի սովորողների շրջանում իրականացվել են հարցումներ՝ պարզելու համար առավել մեծ հետաքրքրություն ներկայացնող զբաղվածության, հատկապես սպորտի և հանգստի տեսակները: 8.2. Հարցումների արդյունքներով մշակվել են համապատասխան ծրագրեր՝ ուսումնական հաստատություննե րում կազմակերպվող խմբակների կամ արտադպրոցակա ն կազմակերպությու նների միջոցով իրականացվող միջոցառումների տեսքով:	համայնքում՝ առնվազն 100 անչափահասների և երիտասարդների մասնակցությամբ:	երիտասարդների կարիքները՝ ըստ սեռի, բնակավայրի (քաղաքային և գյուղական) և տարիքի: 8.2. Ծրագրերն արտահայտում են իրականացված հարցումների արդյունքները, իրականացվում են առնվազն 20 համայնքներում և դրանց մասնակցել է առնվազն 200 անչափահաս և երիտասարդ:	**նախարարութ յուն** Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությ ուն Առողջապահու թյան նախարարությ ուն Ներքին գործերի նախարարությ ուն	

			2-րդ կիսամյակ՝ 8.3. Ծրագրերը ներդրվել և իրականացվում են առնվազն 10 համայնքում՝ առնվազն 100 անչափահասների և երիտասարդների մասնակցությամբ:				
9.	Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման և չարաշահման կանխարգելմանն առնչվող միջոցառումների վերաբերյալ հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում առարկաներ դասավանդող անձանց գիտելիքների և հմտությունների լավարկում		**1-ին կիսամյակ՝** 9.1. Մշակվել են վերապատրաստման նյութերը, ծրագիրը և դասավանդման ձեռնարկները: **2-րդ կիսամյակ՝** 9.2. Վերապատրաստվել է 60 ուսուցիչ:		9.1. Վերապատրաստման նյութերը, ծրագրերը և դասավանդման ձեռնարկները մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան և ներառում են տարբեր տարիքային խմբերի հետ աշխատանքի առանձնահատկություններ ի, թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի տեսակների, վերաբերելի հասկացությունների, դրանց առողջական և սոցիալական վնասների, ինչպես նաև հաղորդակցության, լսարանի հետ	**Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

					ինտերակտիվ աշխատանքի թեմաները: 9.2. Վերապատրաստվել է 60 ուսուցիչ, որոնք վերապատրաստման ավարտին անցկացված գնահատման արդյունքներով միջինում ցուցաբերել են առնվազն 80% իմացություն:		
10.	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 7-9-րդ դասարանների ուսումնական ծրագրերի՝ թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման և չարաշահման հետևանքների, արձագանքման եղանակների իրազեկմանն ու դրանց կանխարգելմանն առնչվող դասընթացների ուսումնական նյութերի կատարելագործում	10.1. «Առողջ ապրելակերպ» դասընթացի 7-9-րդ դասարանների ձեռնարկները լրամշակվել են՝ կատարելագործելով և ավելի երկար դասաժամեր նախատեսելով թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածմանը և կանխարգելմանը, սոցիալական հմտություններին առնչվող թեմաների համար:		10.1. Լրամշակված դասագրքերը պիլոտավորվել են ընտրված առնվազն 5 ուսումնական հաստատություններում:	10.1. «Առողջ ապրելակերպ» դասընթացի նոր ձեռնարկները երաշխավորել են Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության կողմից: 10.2. Մշակված դասագրքերը համապատասխանում են միջազգային չափանիշներին և թիրախային լսարանի տարիքով պայմանավորված զարգացմանը: Մշակված դասագրքերը և դասավանդման նյութերը, ի թիվս այլնի, ներառում են թմրամիջոցների գործածման կապակցությամբ	**Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն Ներքին գործերի նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

					շրջապատի ազդեցությանը դիմակայման, աջակցության դիմելու, սթրեսի և տագնապի հաղթահարման թեմաները: 10.3. Լրամշակված դասագրքերը պիլոտավորվել են առնվազն 5 ուսումնական հաստատություններում, որի արդյունքներով իրականացվել է դրանց արդյունավետության գնահատում:		
11.	Անչափահասների կողմից թմրամիջոցների գործածման կանխարգելման, գործածման դեպքում աջակցության տրամադրման վերաբերյալ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ուսուցիչների, տնօրենների և երեխաների շուրջօրյա և ցերեկային խնամք ու դաստիարակություն իրականացնող կազմակերպությունների, պետության կողմից դրամաշնորհի ձևով «Երեխաների խնամքի ցերեկային ծառայությունների տրամադրում» միջոցառման		**1-ին կիսամյակ՝** 11.1. Մշակվել են վերապատրաստման նյութերն ու ծրագիրը: **2-րդ կիսամյակ՝** 11.2. Վերապատրաստվել է ուսուցիչների 5%-ը, տնօրենների 10%-ը ու երեխաների շուրջօրյա և ցերեկային խնամք ու դաստիարակությու	11.1. Վերապատրաստվել է ուսուցիչների 10%-ը, տնօրենների 20%-ը ու երեխաների շուրջօրյա և ցերեկային խնամք իրականացնող կազմակերպությունների, պետության կողմից դրամաշնորհի ձևով «Երեխաների խնամքի ցերեկային ծառայությունների տրամադրում» միջոցառման	11.1. Վերապատրաստման նյութերը և ծրագիրը մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան և ներառում են թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի տեսակների, վերաբերելի հասկացությունների, դրանց առողջական և սոցիալական վնասների, վաղ շրջանում անչափահասի կողմից թմրամիջոցի գործածման նշանների, աջակցման մեխանիզմների և անչափահասներին	**Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն** **Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	շրջանակներում պատվիրակված ծառայություններ իրականացնող հասարակական կազմակերպությունների և Միասնական սոցիալական ծառայության աշխատողների գիտելիքների և կարողությունների զարգացում		ն իրականացնող կազմակերպությու ների, պետության կողմից դրամաշնորհի ձևով «Երեխաների խնամքի ցերեկային ծառայությունների տրամադրում» միջոցառման շրջանակներում պատվիրակված ծառայություններ իրականացնող հասարակական կազմակերպությու ների և Միասնական սոցիալական ծառայության աշխատողների 20%-ը:	շրջանակներում պատվիրակված ծառայություններ իրականացնող հասարակական կազմակերպությու ների և Միասնական սոցիալական ծառայության աշխատողների 20%-ը:	ուղղորդելու հմտությունների, ծնողների հետ հաղորդակցության առանձնահատկություններ ի թեմաները: Վերապատրաստման նյութերն անդրադառնում են նաև թմրամիջոցների գործածման կանխարգելման հարցում ուսումնական հաստատությունների տնօրենների և դասղեկների դերակատարմանը: 11.2. Վերապատրաստվել է հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ուսուցիչների 15%-ը, տնօրենների 30%-ը, երեխաների շուրջօրյա և ցերեկային խնամք և դաստիարակություն իրականացնող կազմակերպությունների, պետության կողմից դրամաշնորհի ձևով «Երեխաների խնամքի ցերեկային ծառայությունների տրամադրում» միջոցառման շրջանակներում		

					պատվիրակված ծառայություններ իրականացնող հասարակական կազմակերպությունների և Միասնական սոցիալական ծառայության աշխատողների 40%-ը: Վերապատրաստման ավարտին անցկացվել է գիտելիքների գնահատում:		
12.	Անչափահասների օրինական ներկայացուցիչների (ծնողներ, խնամակալներ, հոգաբարձուներ) և խնամատար ծնողների (այդ թվում՝ խնամքի կենտրոններում գտնվող երեխաների օրինական ներկայացուցիչների) համար դասընթացների և այլ իրազեկման միջոցառումների անցկացում	12.1. Մշակվել են օրինական ներկայացուցիչների և խնամատար ծնողների համար անցկացվող դասընթացների և սեմինար-քննարկումների մեթոդաբանություն ու կիրառվող նյութերը: 12.2. Իրականացվել է օրինական ներկայացուցիչների և խնամատար ծնողներին դասավանդող կամ սեմինար-քննարկումներն անցկացնող անձանց ուսուցում	12.1. Անցկացվել է օրինական ներկայացուցիչներ ի և խնամատար ծնողների ուսուցման 1-ական դասընթաց կամ 1-ական սեմինար-քննարկում առնվազն 10 համայնքներում, որոնց մասնակցել է առնվազն 100 օրինական ներկայացուցիչ և խնամատար ծնող, այդ թվում՝ առնվազն 4 համայնքում գործող երիտասարդական կենտրոններում՝ 40 երիտասարդ ծնողների համար:	12.1. Անցկացվել է օրինական ներկայացուցիչներ ի և խնամատար ծնողների ուսուցման 1-ական դասընթաց կամ 1-ական սեմինար-քննարկում առնվազն 10 համայնքներում, որոնց մասնակցել է առնվազն 100 օրինական ներկայացուցիչ և խնամատար ծնող, այդ թվում՝ առնվազն 4 համայնքում գործող երիտասարդական կենտրոններում՝ 40 երիտասարդ ծնողների համար:	12.1. Մշակված դասավանդման և սեմինար-քննարկումների անցկացման նյութերը և մեթոդաբանությունը համապատասխանում են միջազգային ստանդարտներին և ներառում են, ի թիվս այլնի, անչափահասների կողմից թմրամիջոցների գործածման հիմնական պատճառների, գործածման տրենդների, առողջական և սոցիալական հետևանքների, անչափահասների հետ հաղորդակցության ու ծնողավարության սկզբունքների և մեթոդների, համացանցի ռիսկային ռեսուրսներ (կայքեր) մուտք գործելն	**Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն** Ներքին գործերի նախարարություն Առողջապահության նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		առնվազն 10 համայնքում:	12.2. Իրականացվել է օրինական ներկայացուցիչների և խնամատար ծնողներին դասավանդող կամ սեմինար-քննարկումներն անցկացնող անձանց ուսուցում առնվազն ևս 10 համայնքում:		արգելափակող կամ սահմանափակող համապատասխան հավելվածների հնարավորությունների, օգտակարության և դրանցից օգտվելու կարգի, ինչպես նաև անվտանգ կայքերի թեմաները: 12.2. Իրականացվել է օրինական ներկայացուցիչներին և խնամատար ծնողներին դասավանդող կամ սեմինար-քննարկումներն անցկացնող անձանց ուսուցում առնվազն 20 համայնքում: Ուսուցման արդյունքում ծրագրի հաջորդ փուլում ներգրավվել են ուսուցման արդյունքներով առնվազն 80% իմացություն ցուցաբերած անձինք: 12.3. Անցկացվել են դասընթացներ և սեմինար-քննարկումներ առնվազն 20 համայնքում, որոնց մասնակցել է առնվազն 200 օրինական ներկայացուցիչ և խնամատար ծնող, այդ թվում՝ 8 համայնքներում		

					գործող երիտասարդական կենտրոններում՝ 80 երիտասարդ ծնող և խնամքի կենտրոններում գտնվող երեխաների օրինական ներկայացուցիչներ:		
13.	Թմրամիջոցների գործածման և դրա վնասների վերաբերյալ տեղեկատվական թերթիկների և պաստառների տպագրում ու տարածում անչափահասների և երիտասարդների շրջանում	**1-ին կիսամյակ՝** 13.1. Մշակվել են պաստառներ: **2-րդ կիսամյակ՝** 13.2. Տպագրվել է 500 պաստառ: 13.3. Մշակվել և տպագրվել է 10.000 տեղեկատվական թերթիկ: 13.4 . Տեղեկատվական նյութերը փործարկվել են անչափահասների և երիտասարդների շրջանում՝ ստուգելով դրանց արդյունավետությունը, զգայունությունը, թիրախային խմբի	13.1. Տեղեկատվական թերթիկները տարածվել են և պաստառները փակցվել են անչափահասների և երիտասարդների ուսման, ժամանցի վայրերում, երիտասարդական կենտրոններում: Տեղեկատվական նյութերը տարածվել են նաև սոցիալական ցանցերով:	13.1. Տպագրվել և անչափահասների և երիտասարդների շրջանում տարածվել է 10.000 տեղեկատվական թերթիկ, ուսման և ժամանցի վայրերում, երիտասարդական կենտրոններում փակցվել է 500 պաստառ: Տեղեկատվական նյութերը տարածվել են նաև սոցիալական ցանցերով:	13.1. Տեղեկատվական թերթիկները և պաստառները մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան և ներառում են մատչելի տեղեկատվություն թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի գործածման առողջական ու սոցիալական հետևանքների, աջակցության և բուժման միջոցների վերաբերյալ: 13.2. Տեղեկատվական նյութերը փործարկվել են անչափահասների և երիտասարդների շրջանում՝ ստուգելով դրանց արդյունավետությունը, զգայունությունը և թիրախային խմբի հետաքրքրվածությունը՝ հաշվի առնելով որպես գովազդ ծառայելու կամ	**Ներքին գործերի նախարարություն** Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն Առողջապահության նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		հետաքրքրվածությունը:			թմրամիջոցներ գործածող անձանց նկատմամբ անհանդուրժողականություն հարուցելու ռիսկերը: Իրականացված փորձարկումների հիման վրա տեղեկատվական նյութերը լրամշակվել են: 13.3. Ապահովվել է տեղեկատվական նյութերի մատչելիությունը հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար:	նախարարություն Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	
14.	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների սովորողների շրջանում թմրամիջոցների գործածման սքրինինգային թեստավորման մեխանիզմ ներդնելու հնարավորության և նպատակահարմարության վերաբերյալ ուսումնասիրության իրականացում		**1-ին կիսամյակ՝** 14.1. Իրականացվել է թեստավորման մեխանիզմի ներդրման հնարավորության և նպատակահարմարության սոցիալական և իրավական ուսումնասիրություն: **2-րդ կիսամյակ՝** 14.2. Ուսումնասիրության վերաբերյալ		14.1. Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների սովորողների՝ թմրամիջոցների գործածման սքրինինգային թեստավորման մեխանիզմի ներդրման վերաբերյալ ուսումնասիրությունը մշակվել և հրապարակվել է Ներքին գործերի նախարարության պաշտոնական կայքում: 14.2. Ուսումնասիրությունը կատարվել է «Եվրոպական դպրոցների ալկոհոլի և այլ թմրամիջոցների հետազոտության ծրագրի»	**Ներքին գործերի նախարարություն** Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն Առողջապահության նախարարություն Արդարադատության նախարարություն	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

			անցկացվել է առնվազն 2 հանրային քննարկում:		(ESPAD) ու Եվրամիության դեղերի գործակալության (EUDA) ցուցիչների և Եվրոպայի խորհրդի անդամ առնվազն 5 պետության փորձի վերլուծության հիման վրա ու ներառում է ֆիզիկական և հոգեկան անձեռնմխելիության իրավունքի ապահովման տեսանկյունից իրավաչափ մեխանիզմի ներդրման վերաբերյալ առաջարկություն: 14.3. Ուսումնասիրության վերաբերյալ անցկացվել է առնվազն 2 հանրային քննարկում:	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	
15.	Անչափահասների օրինական ներկայացուցիչների (ծնողներ, խնամակալներ, հոգաբարձուներ) և խնամատար ծնողների համար թմրամիջոցների գործածման և թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումների և խնդիրների վերաբերյալ տեղեկատվական թերթիկների մշակում	**1-ին կիսամյակ՝** 15.1. Մշակվել են տեղեկատվական թերթիկները: **2-րդ կիսամյակ՝** 15.2. Տեղեկատվական թերթիկները տպագրվել են (4000 օրինակով) և տարածվել են անչափահասների	15.1. Տպագրվել և անչափահասների օրինական ներկայացուցիչներ ի և խնամատար ծնողների շրջանում տարածվել է ևս 4000 տեղեկատվական թերթիկ:	15.1. Տպագրվել և անչափահասների օրինական ներկայացուցիչներ ի և խնամատար ծնողների շրջանում տարածվել է ևս 4000 տեղեկատվական թերթիկ:	15.1. Տեղեկատվական թերթիկները մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան և ի թիվս այլնի, ներառում են մատչելի տեղեկատվություն անչափահասների կողմից թմրամիջոցների գործածման հիմնական պատճառների, գործածման նշանների, առողջական և սոցիալական	**Ներքին գործերի նախարարություն** Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն Առողջապահության	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		օրինական ներկայացուցիչների և խնամատար ծնողների շրջանում:			հետևանքների, գործածման կասկածի դեպքում անչափահասների հետ հաղորդակցության ու աջակցման մեխանիզմների վերաբերյալ: 15.2. Մշակվել և տարածվել է 12000 տեղեկատվական թերթիկ:	նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	
16.	Անչափահասների օրինական ներկայացուցիչների և խնամատար ծնողների համար համացանցի ռիսկային ռեսուրսներ (կայքեր) մուտք գործելն արգելափակող կամ սահմանափակող համապատասխան հավելվածների հնարավորությունների, օգտակարության և դրանցից օգտվելու կարգի, ինչպես նաև անվտանգ կայքերի	16.1. Պատրաստվել է 1 թեմատիկ տեսահոլովակ:	16.1. Տեսահոլովակը պարբերաբար տարածվել է սոցիալական ցանցերում և տեսալսողական մեդիայում:	16.1. Տեսահոլովակը պարբերաբար տարածվել է սոցիալական ցանցերում և տեսալսողական մեդիայում:	16.1. Պատրաստվել է 1 տեղեկատվական տեսահոլովակ, որը յուրաքանչյուր տարվա ընթացքում առնվազն 2 անգամ տարածվել է սոցիալական ցանցերով և տեսալսողական մեդիայով: 16.2. Ապահովվել է տեղեկատվական նյութերի մատչելիությունը	**Ներքին գործերի նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն Բարձր տեխնոլոգիական	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	վերաբերյալ տեղեկատվական տեսահոլովակի պատրաստում				հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար:	արդյունաբերության նախարարություն	
Ռազմավարական ուղղություն 3. Դատապարտյալների և ազատությունից զրկված այլ անձանց շրջանում թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման և չարաշահման կանխարգելում **Ակնկալվող արդյունքներ՝** 3.1. Ազատությունից զրկվածների պահման վայրեր թմրամիջոցներ ապօրինի տեղափոխելու բացահայտված դեպքերի աճ. 3.2. Դատապարտյալների կողմից թմրամիջոցներ և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր գործածելու հայտնաբերված դեպքերի աճ. 3.3. Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման առողջական և սոցիալական հետևանքների, աջակցման մեխանիզմների վերաբերյալ ազատությունից զրկված անձանց գիտելիքների բարելավում:							
17.	Քրեակատարողական հիմնարկների, կալանավորվածներին պահելու վայրերի և ձերբակալվածներին պահելու վայրերի՝ թմրամիջոցների հայտնաբերման տեխնիկական հագեցվածության բարելավում		17.1. Իրականացվել է յուրաքանչյուր քրեակատարողական հիմնարկի, կալանավորվածներին պահելու վայրի և ձերբակալվածների պահելու վայրի տեխնիկական հագեցվածության գնահատում և կազմվել է ամփոփ զեկույց, որը ներառում է տեխնիկական հագեցվածության բարելավման վերաբերյալ հստակ	17.1. Գնահատման զեկույցում ներառված առաջարկությունների հիման վրա ձեռք են բերվել անհրաժեշտ սարքավորումներ:	17.1. Գնահատումն իրականացվել է միջազգային չափանիշների համաձայն և դրա ամփոփ զեկույցը ներառում է յուրաքանչյուր առաջարկության կատարման համար անհրաժեշտ ծախսերի ֆինանսական մանրամասն գնահատական: 17.2. Կատարվել է գնահատման զեկույցում ներառված առաջարկությունների առնվազն 20%-ը:	**Արդարադատության նախարարություն** **Ներքին գործերի նախարարություն** **Ազգային անվտանգության ծառայություն** Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

			առաջարկություններ:				
18.	Քրեակատարողական հիմնարկներում դատապարտյալների համար որոշակի պարբերականությամբ թմրամիջոցների գործածման թեստավորում կամ փորձաքննություն անցնելու պարտականություն նախատեսելու և թեստավորման արդյունքները դատապարտյալի հետ տարվող վերասոցիալականացման աշխատանքների գնահատման հարցում օգտագործելու հնարավորության ուսումնասիրում և համապատասխան ինստիտուտի նախատեսում	18.1. Ուսումնասիրություն իրականացվել է, մշակվել և Արդարադատության նախարարության պաշտոնական կայքում հրապարակվել է դրա արդյունքներն ու առաջարկությունները ամփոփող զեկույց:	**1-ին կիսամյակ՝** 18.1. Ուսումնասիրության արդյունքներով մշակված օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագծերի փաթեթը ներկայացվել է Վարչապետի աշխատակազմ: **2-րդ կիսամյակ՝** 18.2. Նախագծերի փաթեթն արժանացել է Կառավարության հավանությանը:		18.1. Ուսումնասիրությունը ներառում է միջազգային ստանդարտների և Եվրոպայի խորհրդի անդամ առնվազն 5 պետության վերաբերելի օրենսդրության վերլուծություն: 18.2. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթի առնչությամբ կազմակերպվել է առնվազն 2 հանրային քննարկում՝ ոլորտային հասարակական կազմակերպությունների մասնակցությամբ: 18.3. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է: 18.4. Ուսումնասիրությամբ պարտադիր թեստավորում նախատեսելու հնարավորության	**Արդարադատության նախարարություն** Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) Առողջապահության նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

					առնչությամբ բացասական եզրակացություն ներկայացնելու դեպքում օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթով սահմանվել է կամավոր թեստավորման ինստիտուտ՝ կամավոր թեստավորման համար խրախուսման գործուն մեխանիզմների նախատեսմամբ:		
19.	Դատավճռով թմրամիջոցների օրինական շրջանառության դեմ ուղղված հանցանքների, ինչպես նաև թմրամիջոցի կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութի ազդեցության հետևանքով ոչ սթափ (հարբած) վիճակում հանցանք կատարելու համար դատապարտված անձանց նկատմամբ բուժման և սոցիալական վերականգնման ծառայություններ ստանալու պարտականություն ենթադրող անվտանգության միջոց կիրառելու ինստիտուտի նախատեսման անհրաժեշտության և հնարավորության ուսումնասիրում	19.1. Ուսումնասիրություն իրականացվել է, մշակվել և Արդարադատության նախարարության պաշտոնական կայքում հրապարակվել է դրա արդյունքներն ու առաջարկություններն ամփոփող զեկույց:			19.1. Ուսումնասիրությունը ներառում է միջազգային ստանդարտների և Եվրոպայի խորհրդի անդամ առնվազն 5 պետության վերաբերելի օրենսդրության վերլուծություն: 19.2. Արդարադատության նախարարության պաշտոնական կայքում հրապարակվել է ուսումնասիրության արդյունքներն ու առաջարկություններն ամփոփող զեկույցը:	**Արդարադատության նախարարություն** Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) Առողջապահության նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

						(համաձայնությամբ)	
20.	Ազատությունից զրկված անձանց շրջանում «Հավասարը՝ հավասարին» մեթոդով ուսուցում իրականացնելու նպատակով դասավանդողների ուսուցում	20.1. Մշակվել են ուսուցման նյութերը, մեթոդաբանությունն ու դասավանդողների համար նախատեսված ձեռնարկը: 20.2. Ծրագրի հաջորդ փուլում որպես դասավանդող հանդես գալու համար ուսուցում է անցել 5 դատապարտյալ:			20.1. Ուսուցման նյութերը, մեթոդաբանությունն ու դասավանդողների համար նախատեսված ձեռնարկը մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան և ի թիվս այլնի, ներառում են թմրամիջոցների տեսակների, հիմնական հասկացությունների, դրանց գործածման առողջական և սոցիալական հետևանքների, ազատությունից զրկված անձանց դեպքում առկա առանձնահատկությունների, աջակցության մեխանիզմների, հաղորդակցության և լսարանի հետ կապ հաստատելու հմտությունների թեմաները: 20.2. «Աբովյան» քրեակատարողական հիմնարկում պատիժ կրող անձանց ուսուցման նյութերը ներառում են նաև	**Արդարադատության նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

					կանանց և անչափահասների դեպքում թմրամիջոցների գործածման հետևանքների առանձնահատկությունների վերաբերյալ տեղեկություն: 20.3. Ուսուցում է անցել 5 դատապարտյալ, որոնցից ծրագրի հաջորդ փուլում որպես դասավանդող ներգրավվել են միայն ուսուցման ավարտին կատարված գնահատման արդյունքներով առնվազն 80% իմացություն ցուցաբերած անձինք:		
21.	Ազատությունից զրկված անձանց շրջանում «Հավասարը՝ հավասարին» մեթոդով ուսուցման շարունակում		21.1. Ուսուցումն իրականացվում է 5 քրեակատարողական հիմնարկում, մասնակցել է առնվազն 50 ազատությունից զրկված անձ:	21.1. Ուսուցումն իրականացվում է բոլոր քրեակատարողական հիմնարկներում, մասնակցել է առնվազն ևս 100 ազատությունից զրկված անձ:	21.1. Ուսուցումն իրականացվում է բոլոր քրեակատարողական հիմնարկներում: 21.2. Ուսուցմանը մասնակցել է առնվազն 150 ազատությունից զրկված անձ:	**Արդարադատության նախարարություն**	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում
22.	Ազատազրկման ձևով պատիժ կրող և կալանավորված անձանց հանրակրթական հատուկ հաստատության ուսումնական պլանում թմրամիջոցների և հոգեմետ		22.1. Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում դասավանդվող		22.1. Նոր ուսումնական պլանը հաստատվել է Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի կողմից և ներառում է	**Արդարադատության նախարարություն**	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

	(հոգեներգործուն) նյութերի գործածման հետևանքների վերաբերյալ դասաժամերի ներառում		«Առողջ ապրելակերպ» առարկայի լրամշակված դասագրքերի հիման վրա պատրաստվել են համապատասխան ուսումնական նյութերը՝ հարմարեցված դատապարտյալների և կալանավորված անձանց կարիքներին:		թմրամիջոցների տեսակների, հիմնական հասկացությունների, դրանց գործածման առողջական և սոցիալական հետևանքների, ազատությունից զրկված անձանց դեպքում առկա առանձնահատկությունների, աջակցության ու սոցիալական վերականգնման մեխանիզմների թեմաներին նվիրված դասաժամեր:	**Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն**	
23.	«Իրավախախտում կատարած անձանց գեղագիտական դաստիարակության և կրթության» ծրագրում «Առողջ ապրելակերպ» առարկայի ներառում		**1-ին կիսամյակ՝** 23.1. Մշակվել են «Առողջ ապրելակերպ» առարկայի դասավանդման նյութերը: **2-րդ կիսամյակ՝** 23.1. «Առողջ ապրելակերպ» առարկան ներառվել է «Իրավախախտում կատարած անձանց գեղագիտական		23.1. «Առողջ ապրելակերպ» առարկայի դասավանդման նյութերը մշակվել են և ներառում են թմրամիջոցների գործածման առողջական և սոցիալական հետևանքների, ազատությունից զրկված անձանց դեպքում առկա առանձնահատկությունների, աջակցության, սոցիալական վերականգնման մեխանիզմների թեմաները: 23.2. «Առողջ ապրելակերպ» առարկան	**Արդարադատության նախարարություն** Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

			դաստիարակությա ն և կրթության» ծրագրում:		ներառող՝ «Իրավախախտում կատարած անձանց գեղագիտական դաստիարակության և կրթության» ծրագրի մոդուլը հաստատվել է:		
Ռազմավարական ուղղություն 4. Զինծառայողների շրջանում թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման կանխարգելում **Ակնկալվող արդյունքներ՝** 4.1. Զինծառայողների շրջանում թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման առողջական և սոցիալական հետևանքների վերաբերյալ գիտելիքների կատարելագործում. 4.2. Դասավանդող հրամանատարական կազմի ոլորտային գիտելիքների և հմտությունների բարելավում. 4.3. Զինծառայողների կողմից թմրամիջոցներ ձեռք բերելու, դրանք զորամասեր ներմուծելու և ապօրինի գործածելու դեպքերի կանխարգելմանն ու բացահայտմանն ուղղված օպերատիվ-կանխարգելիչ միջոցառումների կատարման մեթոդաբանության բարելավում, բացահայտված դեպքերի թվի աճ:							
24.	Զինծառայողների ուսումնական ծրագրերում, այդ թվում՝ ռազմաուսումնական հաստատությունների ծրագրերում թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման հետևանքների վերաբերյալ թեմաների ներառում, ինչպես նաև վերջիններիս համար պարբերական թեմատիկ դասընթացների կազմակերպում և այդ դասընթացների շրջանակում հրամանատարական կազմի վերապատրաստման նպատակով հրահանգիչների խմբի պատրաստում	24.1. Ուսուցման նոր ծրագիրը, թեմատիկ դասընթացների ուսուցման նյութերը և մեթոդաբանություն ը մշակվել են: 24.2. Մշակված նյութերի հիման վրա իրականացվել է 10 հրահանգիչների վերապատրաստում ը, որոնք պետք է իրականացնեն դասընթացների ուսուցանումը:	24.1. Վերանայված ուսումնական ծրագրերի հիման վրա ուսուցումն իրականացվում է, անցկացվել է 5 թեմատիկ դասընթաց:	24.1. Վերանայված ուսումնական ծրագրերի հիման վրա ուսուցումն իրականացվում է, անցկացվել է 5 թեմատիկ դասընթաց:	24.1. Ուսուցման նոր ծրագիրը, թեմատիկ դասընթացների ուսուցման նյութերը և մեթոդաբանությունը մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան և ի թիվս այլնի, ներառում են առողջ ապրելակերպի հիմունքների, հիմնական վերաբերելի հասկացությունների, թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման առողջական և սոցիալական	**Պաշտպանությ ան նախարարությ ուն** **Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությ ուն** Առողջապահու թյան նախարարությո ւն	Լրացուցիչ ֆինանսավո րում չի պահանջվու մ

					հետևանքների, աջակցման մեխանիզմների թեմաները: 24.2. Իրականացվել է 10 հրահանգիչների վերապատրաստում, որոնցից ծրագրի հաջորդ փուլում որպես դասավանդող ներգրավվել են միայն ուսուցման ավարտին կատարված գնահատման արդյունքներով առնվազն 80% իմացություն ցուցաբերած անձինք: 24.3 Իրականացվել է առնվազն 10 թեմատիկ դասընթաց, որոնց ավարտին կատարվել է զինծառայողների գիտելիքների գնահատում:		
25.	Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման հետևանքների վերաբերյալ զինծառայողների հետ պարապմունքներ անցկացնող հրամանատարական կազմի վերապատրաստում	25.1. Մշակվել են վերապատրաստման նյութեր և վերապատրաստված զինծառայողների կողմից ուսուցման ընթացքում կիրառման ենթակա ձեռնարկը:	25.1. Վերապատրաստվել է հրամանատարական կազմի զինծառայողների 20%-ը:	25.1. Վերապատրաստվել է հրամանատարական կազմի զինծառայողների ևս 20%-ը:	25.1. Վերապատրաստման նյութերը և ուսուցման ձեռնարկը մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան և ի թիվս այլնի, ներառում են առողջ ապրելակերպի հիմունքների, հիմնական վերաբերելի հասկացությունների,	**Պաշտպանության նախարարություն** Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

					թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման առողջական և սոցիալական հետևանքների, աջակցման մեխանիզմների, հաղորդակցության և լսարանի հետ կապի հաստատման թեմաները: 25.2. Վերապատրաստվել է հրամանատարական կազմի զինծառայողների առնվազն 40%-ը: Վերապատրաստված զինծառայողներից պարապմունքներ անցկացնելուն ներգրավվել են միայն այն վերապատրաստվածները, որոնք վերապատրաստման ավարտին կատարված գնահատման արդյունքներով ցուցաբերել են առնվազն 80% իմացություն:	Առողջապահության նախարարություն	
26.	Զինծառայողների կողմից թմրամիջոցներ ձեռք բերելու, դրանք զորամասեր ներմուծելու և ապօրինի գործածելու հնարավոր դեպքերի կանխարգելման		26.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է, դրա արդյունքներով կազմվել է ամփոփ	26.1. Ուսումնասիրության արդյունքներով մշակվել է գործողությունների ծրագիր, որը	26.1. Ուսումնասիրությամբ ներկայացվել են վերաբերելի միջազգային չափանիշները և զինված ուժերում թմրամիջոցների ներմուծման և գործածման	**Պաշտպանության նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	դրական արդյունքներ արձանագրած երկրների փորձի ուսումնասիրում և ներդրում		զեկույց, որը ներառում է Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերում լավագույն փորձի ներդրմանն ուղղված առաջարկություններ:	հաստատվել է Պաշտպանության նախարարի հրամանով կամ մշակված գործողությունները ներառվել են Կառավարության ոլորտային ռազմավարական փաստաթղթում:	դեմ պայքարի դրական փորձ ունեցող առնվազն 5 պետության փորձը: Ներկայացված առաջարկությունների կատարման համար ծախսերի անհրաժեշտության դեպքում զեկույցը ներառում է նաև այդ ծախսերի ֆինանսական գնահատականը: 26.2. Ուսումնասիրության արդյունքներով մշակված գործողությունների ծրագիրն արտահայտում է ուսումնասիրության մեջ տեղ գտած առաջարկությունների առնվազն 50%-ը: 26.3. Գործողությունների ծրագիրը հաստատելու մասին Պաշտպանության նախարարի հրամանն ընդունվել է կամ մշակված գործողությունները ներառվել են Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման և ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի 2028-2030	Ներքին գործերի նախարարություն Առողջապահության նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	

					թվականների ռազմավարությունում, որը հաստատվել է Կառավարության կողմից:		
27.	Զինծառայողների կողմից թմրամիջոցներ ձեռք բերելու, դրանք զորամասեր ներմուծելու և ապօրինի գործածելու հնարավոր դեպքերի կանխարգելման և բացահայտման նպատակով իրականացվող օպերատիվ-կանխարգելիչ միջոցառումների մեթոդաբանության վերանայում և դրա հիման վրա ծրագրային և արտապլանային միջոցառումների իրականացում	27.1. Օպերատիվ-կանխարգելիչ միջոցառումների մեթոդաբանության արդյունավետությունը գնահատվել է, մշակվել է գնահատման արդյունքներն ամփոփող զեկույց, որը ներառում է օպերատիվ-կանխարգելիչ միջոցառումների արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված առաջարկություններ: 27.2. Գնահատման զեկույցի հիման վրա կազմվել և տպագրվել է օպերատիվ-կանխարգելիչ միջոցառումների վերաբերյալ ուղեցույց-ձեռնարկ, որը տրամադրվել է պետական	27.1. Իրականացվել է ծրագրային և արտապլանային 20 օպերատիվ-կանխարգելիչ միջոցառում:	27.1. Իրականացվել է ծրագրային և արտապլանային 20 օպերատիվ-կանխարգելիչ միջոցառում:	27.1. Գնահատումը կատարվել է միջազգային չափանիշների հիման վրա և ներառում է առնվազն 5 պետության փորձի վերաբերյալ տեղեկություն: 27.2. Ուղեցույց-ձեռնարկը մշակվել և տպագրվել է՝ 500 տպաքանակով: 27.3. Իրականցվել է ծրագրային և արտապլանային 50 միջոցառում:	**Պաշտպանության նախարարություն** Ներքին գործերի նախարարություն Ազգային անվտանգության ծառայություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		մարմինների իրավասու ստորաբաժանումների աշխատակիցներին: 27.3. Իրականացվել է ծրագրային և արտապլանային 10 օպերատիվ-կանխարգելիչ միջոցառում:					
28.	Ռազմաուսումնական հաստատություններ ընդունվողների, նորակոչիկների և զինծառայողների կողմից թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածման կանխարգելման մեխանիզմների սահմանում, այդ թվում՝ պարբերական ստուգումներ անցնելու հնարավորության կամ պարտականության սահմանում		**1-ին կիսամյակ՝** 28.1. Մշակվել և Վարչապետի աշխատակազմ է ներկայացվել «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծ, որով սահմանվում են զինված ուժերում թմրամիջոցների գործածման կանխարգելման մեխանիզմների կիրառման	**1-ին կիսամյակ՝** 28.1. Մշակվել է պարբերական ստուգումների անցկացման կարգը հաստատելու մասին Կառավարության որոշման նախագիծը: **2-րդ կիսամյակ՝** 28.2. Կառավարության որոշման նախագիծն ընդունվել է:	28.1. «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը մշակվել է միջազգային լավագույն փորձի և չափանիշների հիման վրա, որոնք ներառվել են նախագծի ընդունման հիմնավորման տեքստում: 28.2. Օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ անցկացվել է առնվազն 1 հանրային քննարկում: 28.3. Օրենսդրական փոփոխությունների	**Պաշտպանության նախարարություն** Ներքին գործերի նախարարություն Առողջապահության նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

			ընթացակարգը հաստատելու Կառավարության լիազորությունը, այդ թվում՝ կապված պարբերական ստուգումներ անցնելու հնարավորության կամ պարտականության հետ: **2-րդ կիսամյակ՝** 28.2. Օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագիծն արժանացել է Կառավարության հավանությանը		նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է: 28.4. Պարբերական ստուգումների անցկացման կարգը հաստատելու մասին Կառավարության որոշումն ընդունվել է:		
Ռազմավարական ուղղություն 5. Թմրամիջոցների օրինական շրջանառությանը վերաբերող օրենսդրական դաշտի կատարելագործում, ապօրինի թմրամիջոց գործածող անձանց համար սահմանափակումների նախատեսում **Ակնկալվող արդյունքներ՝** 5.1. Գործող օրենսդրության կատարելագործում և համապատասխանեցում Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պարտավորություններին. 5.2. Թմրամիջոցների կամ հոգեմետ նյութերի օգտագործմամբ պայմանավորված ոչ սթափ վիճակում տրանսպորտային միջոց վարելու արձանագրված դեպքերի նվազում:							
29.	Թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի գործածումը և օրինական շրջանառությունը կանոնակարգող		**1-ին կիսամյակ՝** 29.1. Իրականացվել է	**1-ին կիսամյակ՝** 29.1. Վերլուծական զեկույցի հիման	29.1. Վերլուծությունն իրականացվել է միջազգային լավագույն չափանիշներին	**Ներքին գործերի նախարարություն**	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի

	օրենսդրության համապատասխանեցում ՄԱԿ-ի կոնվենցիաների և միջազգային այլ փաստաթղթերի դրույթներին, ինչպես նաև թմրամիջոցների շրջանառության արդի միտումներին, այդ թվում՝ կապված բժշկական նպատակներով թմրամիջոցների օրինական շրջանառության հետ		ներպետական օրենսդրության և միջազգային չափանիշներին համապատասխանության, ինչպես նաև շրջանառության արդի միտումների տեսանկյունից առկա բացերի վերաբերյալ վերլուծություն, որի արդյունքներով ներկայացվել է զեկույց՝ օրենսդրության լավարկման առաջարկությունների ներառմամբ:	վրա մշակվել և Վարչապետի աշխատակազմ է ներկայացվել օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագծերի փաթեթ: **2-րդ կիսամյակ՝** 29.2. Նախագծերի փաթեթն արժանացել է Կառավարության հավանությանը:	համապատասխան: Առաջարկությունները կատարվել են՝ հիմք ընդունելով ոլորտում առաջատար առնվազն 5 պետության լավագույն փորձը, որը ներկայացվել է վերլուծական զեկույցում: 29.2. Վերլուծությունն իրականացվել է ներառական կերպով՝ իրականացման փուլում անցկացնելով առնվազն 1 հանրային քննարկում: 29.3. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծի վերաբերյալ անցկացվել է առնվազն 1 հանրային քննարկում: 29.4. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է:	Առողջապահության նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	պահանջվում
30.	ՄԱԿ-ի թմրամիջոցների միջազգային վերահսկման գրասենյակի կողմից տրամադրված ցանկի հիման վրա, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ի հայտ եկած նոր		**1-ին կիսամյակ՝** 30.1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2003 թվականի օգոստոսի 21-ի		30.1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2003 թվականի օգոստոսի 21-ի N 1129-Ն և 2018 թվականի հունիսի 27-ի N 707-Ն որոշումների մեջ	**Ներքին գործերի նախարարություն** Արդարադատության	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

	թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պրեկուրսորների, պատրաստուկների, համարժեք նյութերի (անալոգների) և աճանցյալների ընդգրկում Հայաստանի Հանրապետությունում հսկման ենթակա նյութերի ցանկում, ինչպես նաև դրանց չափերի փոփոխությունների կատարում		N 1129-Ն և 2018 թվականի հունիսի 27-ի N 707-Ն որոշումների մեջ լրացումներ կատարելու մասին Կառավարության որոշումների նախագծերի փաթեթը մշակվել և ներկայացվել է Վարչապետի աշխատակազմ: **2-րդ կիսամյակ՝** 30.2. Նախագծերն ընդունվել են Կառավարության կողմից:		լրացումներ կատարելու մասին Կառավարության որոշումներն ընդունվել են և համապատասխանում են ՄԱԿ-ի թմրամիջոցների միջազգային գրասենյակի կողմից տրամադրված ցանկին:	նախարարություն Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ)	
31.	«D» կարգի և «D1» ենթակարգի տրանսպորտային միջոցների վարորդների համար պարտադիր պարբերական թեստավորում անցնելու պարտականություն նախատեսելու, ինչպես նաև մեթադոնային փոխարինող բուժում ստացող անձանց վարորդական իրավունքի վկայականի ստացումը թույլատրելու հնարավորության ուսումնասիրում		31.1. Միջազգային փորձի ուսումնասիրություն և զեկույցի կազմում, որը կներառի հստակ եզրակացություններ՝ 1) «D» կարգի և «D1» ենթակարգի տրանսպորտային միջոցների վարորդների համար պարտադիր		31.1. Ուսումնասիրության նպատակով վերլուծվել է Եվրոպայի խորհրդի անդամ առնվազն 8 պետության փորձը, որը ներառվել է ուսումնասիրության արդյունքներն ամփոփող զեկույցում: 31.2. Ուսումնասիրության իրականացման ընթացքում անցկացվել է առնվազն 2 հանրային քննարկում:	**Ներքին գործերի նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ(	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

			պարբերական թեստավորում անցնելու պարտականության սահմանման իրավաչափության վերաբերյալ՝ մարդու իրավունքների միջազգային չափանիշների տեսանկյունից. 2) մեթադոնային փոխարինող բուժում ստացող անձանց վարորդական իրավունքի վկայականի ստացումը թույլատրելու հնարավորության, առկա ռիսկերի վերաբերյալ:			համաձայնությամբ) Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	

ԲԱԺԻՆ 2.

ԹՄՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ, ՀՈԳԵՄԵՏ (ՀՈԳԵՆԵՐԳՈՐԾՈՒՆ) ՆՅՈՒԹԵՐԻ, ԴՐԱՆՑ ՊՐԵԿՈՒՐՍՈՐՆԵՐԻ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԿՆԵՐԻ, ՀԱՄԱՐԺԵՔ ՆՅՈՒԹԵՐԻ (ԱՆԱԼՈԳՆԵՐԻ) ԵՎ ԱԾԱՆՑՅԱԼՆԵՐԻ ԱՊՕՐԻՆԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐ

Ռազմավարական ուղղություն 6. Մաքսանենգ ճանապարհով թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պրեկուրսորների, պատրաստուկների, համարժեք նյութերի (անալոգների) և ածանցյալների ապօրինի ներկրման կանխարգելում

Ակնկալվող արդյունքներ՝

6.1. Պետական սահմանի անցման կետերում թմրամիջոցների մաքսանենգության բացահայտված դեպքերի աճ:

32.	Պետական սահմանի անցման կետերում թմրամիջոցների հայտնաբերման տեխնիկական հագեցվածության բարելավում		**1-ին կիսամյակ՝** 32.1. Իրականացվել է պետական սահմանի անցման յուրաքանչյուր կետի տեխնիկական հագեցվածության գնահատում և կազմվել է ամփոփ զեկույց, որը ներառում է տեխնիկական հագեցվածության բարելավման վերաբերյալ հստակ առաջարկություններ:	32.1. Գնահատման զեկույցում ներառված առաջարկությունների հիման վրա ձեռք են բերվել անհրաժեշտ սարքավորումներ:	32.1. Գնահատումն իրականացվել է միջազգային չափանիշների համաձայն և դրա ամփոփ զեկույցը ներառում է յուրաքանչյուր առաջարկության կատարման համար անհրաժեշտ ծախսերի ֆինանսական մանրամասն գնահատական: 32.2. Կատարվել է գնահատման զեկույցում ներառված առաջարկությունների առնվազն 20%-ը:	**Պետական եկամուտների կոմիտե** Ազգային անվտանգության ծառայություն	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում
33.	Մաքսային ծառայողների կարողությունների զարգացում՝ կապված թմրամիջոցների մաքսանենգության դեպքերի բացահայտման, ներառյալ՝ արտերկրից փոստային առաքանիների և սուրհանդակային կապի միջոցով փոխադրվող բեռների հսկողության հետ		**1-ին կիսամյակ՝** 33.1. Իրականացվել է մաքսային ծառայողների գիտելիքների և հմտությունների գնահատում, որի արդյունքներով կազմվել են վերապատրաստման նյութեր:	33.1. Դասընթացավարների կողմից վերապատրաստվել է մաքսային ծառայողների առնվազն 20%-ը:	33.1. Գիտելիքների և հմտությունների գնահատումն իրականացվել է մաքսային ծառայողների հետ հարցազրույցների կամ թեստավորման հիման վրա: 33.2. Վերապատրաստման նյութերը կազմվել են՝ հիմք ընդունելով միջազգային չափանիշները և առնվազն	**Պետական եկամուտների կոմիտե**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

			2-րդ կիսամյակ՝ 33.2. Իրականացվել է առնվազն 5 դասընթացավարների վերապատրաստում:		3 պետության լավագույն փորձը: Վերապատրաստման նյութերը ներառում են ինչպես տեսական, այնպես էլ գործնական մասեր, ինչպես նաև մաքսանենգության դեմ պայքարի շրջանակներում գենդերային զգայունության թեման: 33.3. Վերապատրաստվել է 5 դասընթացավար, որոնք վերապատրաստման ավարտին գիտելիքների գնահատման արդյունքում դրսևորել են միջինում առնվազն 80% իմացություն: 33.4. Վերապատրաստվել է մաքսային ծառայողների առնվազն 20%-ը: Վերապատրաստման ավարտին իրականացվել է գիտելիքների գնահատում:		
34.	Փոստային կապի օպերատորների կողմից փոստային առաքման վերաբերյալ օրենսդրության ուսումնասիրում՝ փոստային առաքման շրջանակներում թմրամիջոցների առաքումը		34.1. Իրականացվել է փոստային կապի օպերատորների կողմից փոստային առաքման վերաբերյալ		34.1. Ուսումնասիրությունը մշակվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 3 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնք ներառվել են զեկույցում: Զեկույցը ներառում է	**Պետական եկամուտների կոմիտե** Բարձր տեխնոլոգիական	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

	կանխարգելելու նպատակով անհրաժեշտ օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնելու նպատակով		օրենսդրության ուսումնասիրությու ն, որի արդյունքում մշակվել է օրենսդրական փոփոխություններ ի առաջարկությունն եր ներառող զեկույց:		փոստային առաքման շրջանակներում թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառությունը կանխարգելելուն ուղղված օրենսդրական փոփոխությունների վերաբերյալ հստակ առաջարկություններ:	արդյունաբերու թյան նախարարությո ւն	
35.	Միջազգային հանցավոր խմբավորումների (այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների ներգրավմամբ) կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքի օգտագործմամբ թմրամիջոցների տարանցման ուղիների մշտադիտարկման կատարելագործում		35.1. Իրականացվել է ուսումնասիրությու ն, որի արդյունքներով կազմվել է զեկույց՝ առկա թերությունների վերաբերյալ տեղեկության և դրանց լուծմանն ուղղված հստակ առաջարկությունն երի ներառմամբ:	35.1. Ուսումնասիրությա ն արդյունքներով մշակվել է միջազգային հանցավոր խմբավորումների կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքի օգտագործմամբ թմրամիջոցների տարանցման ուղիների մշտադիտարկման կառուցակարգերի և մեթոդների վերաբերյալ ուղեցույց, որը տրամադրվել է Մաքսային ծառայության, Ներքին գործերի նախարարության	35.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնք ներառվել են ուսումնասիրության զեկույցում: 35.2. Ուղեցույցը մշակվել է և տպագրվել՝ 300 տպաքանակով:	**Պետական եկամուտների կոմիտե** Ներքին գործերի նախարարությո ւն Ազգային անվտանգությա ն ծառայություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

				ոստիկանության և Ազգային անվտանգության ծառայության համապատասխան ստորաբաժանումների աշխատակիցների:			
36.	Թմրամիջոցների մաքսանենգության դեմ պայքարի ընթացքում ծագած հիմնախնդիրների ու դրանց լուծմանն ուղղված մեխանիզմների ուսումնասիրություն		36.1. Իրականացվել է համապատասխան ուսումնասիրություն, կազմվել է դրա արդյունքներն ամփոփող զեկույց՝ արձանագրված խնդիրների լուծմանն ուղղված հստակ առաջարկությունների ներառմամբ:	36.1. Զեկույցի հիման վրա մշակվել և Կառավարության ոլորտային ռազմավարական փաստաթղթում ներառվել են գործողություններ:	36.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնք ներառվել են զեկույցում: 36.2. Զեկույցով ներկայացված առաջարկությունների կատարման համար ծախսերի կատարման անհրաժեշտության դեպքում զեկույցը ներառում է նաև այդ ծախսերի ֆինանսական մանրամասն գնահատական: 36.3. Զեկույցի հիման վրա մշակված գործողությունները ներառվել են Թմրամիջոցների և հոգեմետ	**Պետական եկամուտների կոմիտե** **Ներքին գործերի նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

					(հոգեներգործուն) նյութերի ոչ բժշկական նպատակներով գործածման և ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի 2028-2030 թվականների ռազմավարությունում, որը հաստատվել է Կառավարության կողմից: Ռազմավարությունը ներառում է ուսումնասիրությամբ ներկայացված առաջարկությունների առնվազն 60%-ը:		
Ռազմավարական ուղղություն 7. Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պրեկուրսորների, պատրաստուկների, համարժեք նյութերի (անալոգների) և աճանցյալների ապօրինի շրջանառության առնչությամբ օպերատիվ-հետախուզական գործունեության և նախաքննության արդյունավետության բարձրացում **Ակնկալվող արդյունքներ՝** 7.1. Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության արդյունքում թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պրեկուրսորների, պատրաստուկների, համարժեք նյութերի (անալոգների) և աճանցյալների ապօրինի շրջանառության դեպքերի հայտնաբերման թվի աճ. 7.2. Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության բացահայտման ցուցանիշի աճ. 7.3. Թմրամիջոցներ, հոգեմետ (հոգեներգործուն), խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութեր պարունակող բույսերի աճեցմամբ զբաղվող լաբորատորիաների հայտնաբերման ցուցանիշի բարելավում:							
37.	Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պրեկուրսորների, պատրաստուկների, համարժեք նյութերի (անալոգների) և աճանցյալների, այդ թվում՝ սինթետիկ թմրամիջոցների		37.1. Կատարվել է ուսումնասիրություն, որի արդյունքներով կազմվել է զեկույց՝ հստակ առաջարկությունների ներառմամբ:	37.1. Զեկույցի հիման վրա մշակվել և Կառավարության ոլորտային ռազմավարական փաստաթղթում ներառվել են	37.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնք ներառվել են	**Ներքին գործերի նախարարություն** **Արդարադատության**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	ապօրինի շրջանառության կանխմանն ուղղված օպերատիվ-հետախուզական գործունեության արդյունավետության բարձրացում, այդ թվում՝ կապված քրեակատարողական հիմնարկներում և ձերբակալվածներին պահելու վայրերում դրանց ապօրինի ներթափանցման ուղիների բացահայտման հետ			գործողություններ՝ ուղղված թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության կանխմանն ուղղված օպերատիվ-հետախուզական գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, այդ թվում՝ կապված քրեակատարողական հիմնարկներ և ձերբակալվածների պահելու վայրեր դրանց ապօրինի ներթափանցման դեպքերի հետ:	ուսումնասիրության զեկույցում: 37.2. Ուսումնասիրության զեկույցի հիման վրա մշակված գործողությունները ներառվել են Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի ոչ բժշկական նպատակներով գործածման և ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի 2028-2030 թվականների ռազմավարությունում, որը հաստատվել է Կառավարության կողմից: Ռազմավարությունը ներառում է զեկույցով ներկայացված առաջարկությունների առնվազն 60%-ը:	**նախարարություն** Պետական եկամուտների կոմիտե Ազգային անվտանգության ծառայություն	
38.	Անչափահասներին և երիտասարդներին թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության մեջ ներգրավող անձանց հայտնաբերման մեթոդաբանության մշակում		38.1. Կատարվել է անչափահասների և երիտասարդներին թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության մեջ ներգրավող անձանց հայտնաբերման	38.1. Զեկույցի հիման վրա մշակվել է համապատասխան միջոցառումների իրականացման վերաբերյալ ուղեցույց, որը ներառվել է քրեական	38.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնք ներառվել են ուսումնասիրության զեկույցում:	**Ներքին գործերի նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

			ուղղությամբ ձեռնարկվող միջոցառումների (այդ թվում՝ ստուգայց-շրջագայությունները) առնչությամբ միջազգային փորձի ուսումնասիրություն, որի արդյունքներով կազմվել է ամփոփ զեկույց:	ոստիկանների վերապատրաստման դասընթացների ծրագրերում:	38.2. Մեթոդաբանությունը մշակվել և ներառվել է քրեական ոստիկանների վերապատրաստման դասընթացների ծրագրերում:		
39.	Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործությունների վերաբերյալ գործերով քննության արդյունավետության բարձրացում		39.1. Իրականացվել է թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործությունների արդյունավետ քննության մեթոդիկայի, ներառյալ՝ սկզբնաղբյուրների բացահայտման մեխանիզմների և փողերի լվացման բացահայտման մեթոդների ուսումնասիրություն, որի արդյունքներով	39.1. Զեկույցի հիման վրա մշակվել և քննիչների ու դատախազների շրջանում տարածվել է թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործությունների վերաբերյալ գործերի քննության և մինչդատական վարույթի նկատմամբ հսկողության իրականացման	39.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնք ներառվել են ուսումնասիրության զեկույցում: 39.2. Ուղեցույցը մշակվել է և տպագրվել է 700 տպաքանակով:	**Արդարադատության նախարարություն** **Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)** **Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ)** Հակակոռուպցիոն կոմիտե (համաձայնությամբ)	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

			կազմվել է ամփոփ զեկույց:	մեթոդական ուղեցույց:			
40.	Որոշակի առանձնահատկությունների հաշվառմամբ՝ (օրինակ՝ էլեկտրաէներգիայի չհիմնավորված բարձր ծախս) շրջանառությունն արգելված թմրամիջոցներ, հոգեմետ (հոգեներգործուն), խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութեր պարունակող բույսերի աճեցմամբ զբաղվող լաբորատորիաների հայտնաբերմանն ուղղված մեթոդական ուղեցույցի մշակում		40.1. Իրականացվել է թմրամիջոցներ, հոգեմետ (հոգեներգործուն), խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութեր պարունակող բույսերի աճեցմամբ զբաղվող լաբորատորիաների հայտնաբերման միջազգային փորձի ուսումնասիրություն, որի արդյունքներով մշակվել է մեթոդական ուղեցույց, որը հաստատվել է Ներքին գործերի նախարարի հրամանով		40.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի հիման վրա: 40.2. Ուղեցույցը հաստատելու վերաբերյալ Ներքին գործերի նախարարի հրամանն ընդունվել է:	**Ներքին գործերի նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
41.	Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պրեկուրսորների, պատրաստուկների, համարժեք նյութերի (անալոգների) և			41.1. Միջազգային չափանիշների և այլ պետությունների լավագույն փորձի ուսումնասիրությու	41.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնք	**Առողջապահության նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	անանցյալների հոսքն օրինական շրջանառությունից դեպի ապօրինի շրջանառություն կանխարգելելու միջոցների վերաբերյալ ուսումնասիրության իրականացում			նն իրականացվել է: Ուսումնասիրությա ն արդյունքներով մշակվել է ամփոփ զեկույց՝ այս ոլորտում իրականացվող քաղաքականությա ն լավարկման վերաբերյալ առաջարկություննե րի ներառմամբ:	ներառվել են ուսումնասիրության զեկույցում:	Ներքին գործերի նախարարությո ւն	
42.	Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեպքերի վերաբերյալ գաղտնիության պահպանմամբ ահազանգման մեխանիզմներ ստեղծելու հնարավորության և նպատակահարմարության ուսումնասիրում			42.1. Միջազգային չափանիշների և այլ պետությունների լավագույն փորձի հիման վրա իրականացվել է ուսումնասիրությու ն, որի արդյունքներով կազմվել է ամփոփ զեկույց՝ թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեպքերի վերաբերյալ գաղտնիության պահպանմամբ ահազանգման մեխանիզմներ ստեղծելու	42.1. Ուսումնասիրությու նն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնք ներառվել են ուսումնասիրության զեկույցում:	**Ներքին գործերի նախարարությ ուն** Արդարադատու թյան նախարարությո ւն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

				հնարավորության և նպատակահարմարության վերաբերյալ եզրակացության ներառմամբ:			
43.	Թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարը կանոնակարգող օրենսդրության համապատասխանեցում ՄԱԿ-ի կոնվենցիաների և այլ միջազգային փաստաթղթերի դրույթներին ու շրջանառության արդի միտումներին		**1-ին կիսամյակ՝** 43.1. Իրականացվել է ներպետական օրենսդրության և միջազգային չափանիշների համապատասխանության և շրջանառության արդի միտումների վերաբերյալ վերլուծություն, որի արդյունքներով ներկայացվել է զեկույց՝ օրենսդրական փոփոխություններ ի առաջարկությունների ներառմամբ:	**1-ին կիսամյակ՝** 43.1. Վերլուծական զեկույցի հիման վրա մշակվել և Վարչապետի աշխատակազմ է ներկայացվել օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագծերի փաթեթ: **2-րդ կիսամյակ՝** 43.2. Նախագծերի փաթեթն արժանացել է Կառավարության հավանությանը:	43.1. Վերլուծությունն իրականացվել է միջազգային լավագույն չափանիշներին համապատասխան: Առաջարկությունները կատարվել են՝ հիմք ընդունելով ոլորտում առաջատար առնվազն 5 պետության լավագույն փորձը, որը ներկայացվել է վերլուծական զեկույցում: 43.2. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծի վերաբերյալ անցկացվել է առնվազն 1 հանրային քննարկում: 43.3. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է:	**Ներքին գործերի նախարարություն** Արդարադատության նախարարություն Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
44.	Ապօրինի շրջանառության բացահայտման առաջնահերթության	**2-րդ կիսամյակ՝**	**1-ին կիսամյակ՝**		44.1. «Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի	**Ներքին գործերի**	Լրացուցիչ ֆինանսավո

	տեսանկյունից թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի դասակարգման սահմանում	44.1. «Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի մասին» օրենքում փոփոխությունների նախագիծը մշակվել է:	44.1. Օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագիծն արժանացել է Կառավարության հավանությանը: **2-րդ կիսամյակ՝** 44.2. Մշակվել և ընդունվել է թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի դասակարգումը սահմանող ենթաօրենսդրական ակտը:		մասին» օրենքում փոփոխությունների նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է: Նախագծով նախատեսվում է թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի դասակարգումը սահմանելու լիազորող նորմ: 44.2. Թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի դասակարգումը սահմանող ենթաօրենսդրական ակտն ընդունվել է:	**նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ)	րում չի պահանջվում
Ռազմավարական ուղղություն 8. Համացանցի միջոցով թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության կանխարգելում **Ակնկալվող արդյունք՝** 8.1. Համացանցի միջոցով թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության բացահայտված դեպքերի աճ:							
45.	Համացանցի միջոցով թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարում միջազգային առաջավոր փորձի և վերաբերելի օրենսդրական, ներառյալ՝ քրեաիրավական կարգավորումների ուսումնասիրում		45.1. Իրականացվել է միջազգային փորձի և այլ պետությունների օրենսդրության ուսումնասիրություն, որի արդյունքների հիման վրա	**1-ին կիսամյակ՝** 45.1. Օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագծերի փաթեթը մշակվել և ներկայացվել է Վարչապետի աշխատակազմ:	45.1. Ուսումնասիրությունը ներառել է առնվազն 8 պետության օրենսդրության վերլուծություն, որը ներառվել է ուսումնասիրության զեկույցում:	**Ներքին գործերի նախարարություն** Արդարադատության նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

			կազմվել է զեկույց՝ օրենսդրական փոփոխություններ ի առաջարկություններ ի ներառմամբ:	**2-րդ կիսամյակ՝** 45.2. Օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագիծն արժանացել է Կառավարության հավանությանը:	45.2. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթի, ներառյալ՝ քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին նախագծի վերաբերյալ անցկացվել է առնվազն 1 հանրային քննարկում: 45.3. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է:	Ազգային անվտանգության ծառայություն Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	
46.	Համացանցում թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառությանը հակազդող իրավապահ մարմինների նյութատեխնիկական բազայի և ծրագրային	**1-ին կիսամյակ՝** 46.1. Իրականացվել է համացանցում թմրամիջոցների ապօրինի	46.1. Մշակվել են կիբեռլաբորատորիայի գործարկման վերաբերյալ վերապատրաստման	46.1. Իրականացվել է Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության և Ազգային	46.1. Համացանցում թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառությանը հակազդող իրավապահ մարմինների նյութատեխնիկական	**Ներքին գործերի նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	հնարավորությունների վերազինում՝ կիբեռլաբորատորիայի ձեռքբերման միջոցով, ինչպես նաև իրավապահ մարմինների աշխատակիցների շարունակական վերապատրաստում	շրջանառությանը հակազդող իրավապահ մարմինների նյութատեխնիկական բազայի, ծրագրային հնարավորությունների և կարիքների գնահատում: **2-րդ կիսամյակ՝** 46.2. Գնահատման արդյունքներով ձեռք է բերվել անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցներով և ծրագրային համակարգերով հագեցված կիբեռլաբորատորիա:	դասընթացների ծրագիրն ու նյութերը: 46.2. Իրականացվել է Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության և Ազգային անվտանգության ծառայության իրավասու ստորաբաժանումների աշխատակիցների 15-ական %-ի վերապատրաստում:	անվտանգության ծառայության իրավասու ստորաբաժանումների աշխատակիցների 35-ական %-ի վերապատրաստում:	բազայի, ծրագրային հնարավորությունների և կարիքների վերաբերյալ համապարփակ տեղեկություն ներառող զեկույցը մշակվել է: 46.2. Գնահատման արդյունքներով ձեռք բերված կիբեռլաբորատորիայի տեխնիկական և ծրագրային հագեցվածությունը հասցեագրում է զեկույցով արձանագրված կարիքների առնվազն 40%-ը: 46.3. Վերապատրաստման ծրագրերը և դասավանդման նյութերը մշակվել են, վերապատրաստվել է Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության և Ազգային անվտանգության ծառայության իրավասու ստորաբաժանումների աշխատակիցների 50-ական %-ը:	Ազգային անվտանգության ծառայություն	

47.	Քննչական կոմիտեի կիբեռհանցագործությունների և բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում կատարված հանցագործությունների քննության վարչության և Գլխավոր դատախազության բնակչության առողջության դեմ ուղղված հանցագործությունների գործերով վարչության կարողությունների զարգացում՝ կապված համացանցով թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեպքերի քննության հետ	47.1. Իրականացվել է Քննչական կոմիտեի կիբեռհանցագործությունների և բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում կատարված հանցագործությունների քննության վարչության և Գլխավոր դատախազության բնակչության առողջության դեմ ուղղված հանցագործությունների գործերով վարչության աշխատակիցների գիտելիքների և կարողությունների գնահատում՝ կապված համացանցում թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության քննության հետ: 47.2. Գիտելիքների գնահատման հիման վրա մշակվել և քննիչների և դատախազների	47.1. Վերապատրաստվել է վարչությունների անձնակազմի 50%-ը:	47.1. Վերապատրաստվել է վարչությունների անձնակազմի ևս 50%-ը:	47.1. Քննչական կոմիտեի կիբեռհանցագործությունների և բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում կատարված հանցագործությունների վարչության և Գլխավոր դատախազության բնակչության առողջության դեմ ուղղված հանցագործությունների գործերով վարչության աշխատակիցների գիտելիքների գնահատումը ներառել է համացանցի միջոցով թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության արդի միտումների և նշված դեպքերի քննության առանձնահատկություններ ի թեմաները: Գիտելիքների գնահատման արդյունքում կազմվել է խնդիրները ներկայացնող զեկույց: 47.2. Քննիչների և դատախազների տարեկան վերապատրաստման ծրագրում համացանցի միջոցով թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեպքերի քննության	**Արդարադատության նախարարություն** Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		տարեկան վերապատրաստման ծրագրում է ներառվել համացանցի միջոցով թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեպքերի քննության թեմայով:			թեման ներառող՝ Արդարադատության ակադեմիայի կառավարման խորհրդի որոշումն ընդունվել է: 47.3. Վերապատրաստվել է վարչությունների անձնակազմի 100%-ը:		
Ռազմավարական ուղղություն 9. Իրավասու մարմինների և կազմակերպությունների կարողությունների զարգացում և նրանց միջև համագործակցության ամրապնդում **Ակնկալվող արդյունքներ՝** 9.1. Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության ընթացքում կրիպտոարժույթով վճարման և ֆինանսական խսկողական մեխանիզմների շրջանցման դեպքերի բացահայտման ցուցանիշի աճ. 9.2. Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի ոլորտում իրավապահ մարմինների փոխգործակցության արդյունավետության լավարկում:							
48.	Ոստիկանության պարեկային ծառայության կարգախմբերի կողմից սթափության վիճակի ստուգումից բացի նաև սքրինինգային թեստավորման եղանակով թմրամիջոցի գործածման փաստի ստուգման հնարավորություն ներդնելու անհրաժեշտության գնահատում	48.1. Իրականացվել է միջազգային չափանիշների և միջազգային լավագույն փորձի ուսումնասիրություն, որի արդյունքներով պատրաստվել է ամփոփ զեկույց՝ ներառելով պարեկային ծառայության կարգախմբերի կողմից			48.1. Ուսումնասիրությունը կատարվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 7 պետության փորձի վերլուծության հիման վրա, որոնք ներառվել են զեկույցում:	**Ներքին գործերի նախարարություն** Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		սքրինինգային թեստավորման եղանակով թմրամիջոցի գործածման փաստի ստուգման իրավասություն նախատեսելու անհրաժեշտությունը և իրավաչափությունը՝ մարդու իրավունքների պաշտպանության միջազգային չափանիշների տեսանկյունից:					
49.	Թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարում ներգրավված իրավապահ մարմինների և փորձագետների շարունակական վերապատրաստումների իրականացում	49.1. Վերանայվել և լրամշակվել են Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության, Ազգային անվտանգության ծառայության իրավասու ստորաբաժանումների ծառայողների, Քննչական կոմիտեում ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց, դատախազների, դատաքիմիական	49.1. Վերապատրաստվել է Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության իրավասու ստորաբաժանումների ծառայողների ևս 10%-ը: 49.2. Վերապատրաստվել է Քննչական կոմիտեում թմրամիջոցների օրինական շրջանառության	49.1. Վերապատրաստվել է Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության իրավասու ստորաբաժանումների ծառայողների ևս 10%-ը: 49.2. Վերապատրաստվել է Քննչական կոմիտեում թմրամիջոցների օրինական շրջանառության	49.1. Վերապատրաստման ծրագրերը և ուսումնական նյութերը մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան և ներառում են գենդերային զգայունության տարրեր՝ հաշվի առնելով տարբեր գենդերի անձանց առանձնահատուկ կարիքները և մարտահրավերները: 49.2. Վերապատրաստվել է Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության	**Ներքին գործերի նախարարություն** **Արդարադատության նախարարություն** **Ազգային անվտանգության ծառայություն** **Պետական եկամուտների կոմիտե**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		(թունաբանական) փորձաքննություն իրականացնող փորձագետների, մաքսային ծառայողների վերապատրաստման ծրագրերը և ուսումնական նյութերը: 49.2. Վերապատրաստվել է Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության իրավասու ստորաբաժանումների ծառայողների 5%-ը: 49.3. Վերապատրաստվել է Քննչական կոմիտեում թմրամիջոցների օրինական շրջանառության դեմ ուղղված հանցագործություններ քննող ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց 5%-ը:	դեմ ուղղված հանցագործություններ քննող ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց ևս 10%-ը: 49.3. Վերապատրաստվել է թմրամիջոցների օրինական շրջանառությամբ դեմ ուղղված հանցագործությունների առնչությամբ քրեական վարույթներով մինչդատական վարույթի նկատմամբ հսկողություն իրականացնող դատախազների ևս 10%-ը: 49.4. Վերապատրաստվել է «Փորձագիտական կենտրոն» և «Փորձաքննությունների ազգային բյուրո» պետական	դեմ ուղղված հանցագործություններ քննող ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց ևս 10%-ը: 49.3. Վերապատրաստվել է թմրամիջոցների օրինական շրջանառությամբ դեմ ուղղված հանցագործությունների առնչությամբ քրեական վարույթներով մինչդատական վարույթի նկատմամբ հսկողություն իրականացնող դատախազների ևս 10%-ը: 49.4. Վերապատրաստվել է «Փորձագիտական կենտրոն» և «Փորձաքննությունների ազգային բյուրո» պետական	իրավասու ստորաբաժանումների ծառայողների 25%-ը: 49.3. Վերապատրաստվել է Քննչական կոմիտեում թմրամիջոցների օրինական շրջանառության դեմ ուղղված հանցագործություններ քննող ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց 25%-ը: 49.4. Վերապատրաստվել է թմրամիջոցների օրինական շրջանառությամբ դեմ ուղղված հանցագործությունների առնչությամբ քրեական վարույթներով մինչդատական վարույթի նկատմամբ հսկողություն իրականացնող դատախազների 25%-ը: 49.5. Վերապատրաստվել է «Փորձագիտական կենտրոն» և «Փորձաքննությունների ազգային բյուրո» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններում	**Գիտությունների ազգային ակադեմիա (համաձայնությամբ)** Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)	

		49.4. Վերապատրաստվել է թմրամիջոցների օրինական շրջանառությամբ դեմ ուղղված հանցագործությունների առնչությամբ քրեական վարույթներով մինչդատական վարույթի նկատմամբ հսկողություն իրականացնող դատախազների 5%-ը: 49.5. Վերապատրաստվել է «Փորձագիտական կենտրոն» և «Փորձաքննությունների ազգային բյուրո» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններում դատաքիմիական (թունաբանական) փորձաքննություն իրականացնող փորձագետների 5%-ը:	ոչ առևտրային կազմակերպություններում դատաքիմիական (թունաբանական) փորձաքննություն իրականացնող փորձագետների ևս 10%-ը: 49.5. Վերապատրաստվել է ազգային անվտանգության ծառայության իրավասու ստորաբաժանման ծառայողների ևս 10%-ը: 49.6. Վերապատրաստվել է մաքսային ծառայողների ևս 10%-ը:	ոչ առևտրային կազմակերպություններում դատաքիմիական (թունաբանական) փորձաքննություն իրականացնող փորձագետների ևս 10%-ը: 49.5. Վերապատրաստվել է ազգային անվտանգության ծառայության իրավասու ստորաբաժանման ծառայողների ևս 10%-ը: 49.6. Վերապատրաստվել է մաքսային ծառայողների ևս 10%-ը:	դատաքիմիական (թունաբանական) փորձաքննություն իրականացնող փորձագետների 25%-ը: 49.6. Վերապատրաստվել է ազգային անվտանգության ծառայության իրավասու ստորաբաժանման ծառայողների 25%-ը: 49.7. Վերապատրաստվել է մաքսային ծառայողների 25%-ը:		

		49.6. Վերապատրաստվել է ազգային անվտանգության ծառայության իրավասու ստորաբաժանման ծառայողների 5%-ը: 49.7. Վերապատրաստվել է մաքսային ծառայողների 5%-ը:					
50.	Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պրեկուրսորների, պատրաստուկների, համարժեք նյութերի (անալոգների) և ածանցյալների ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործությունների, այլ իրավախախտումների ու դրանց առնչվող անձանց վերաբերյալ օպերատիվ տեղեկատվական-վերլուծական համակարգի ներդրում, որի միջոցով կիրականացվի նաև տեղեկատվության փոխանակումը	50.1. Տեղեկատվական-վերլուծական համակարգում ներառվող տվյալների ցանկը և տեղեկատվության փոխանակման կարգը սահմանելու՝ Կառավարության լիազորությունն ամրագրող օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծը մշակվել և ներկայացվել է Վարչապետի աշխատակազմ:	**1-ին կիսամյակ՝** 50.1. Տեղեկատվական-վերլուծական համակարգում ներառվող տվյալների ցանկը և տեղեկատվության փոխանակման կարգը սահմանելու մասին Կառավարության որոշումը մշակվել է: **2-րդ կիսամյակ՝**	50.1. Տեղեկատվական-վերլուծական համակարգը ներդրվել և գործարկվել է, տեղեկատվության փոխանակումն իրավասու մարմինների միջև անխափան իրականացվում է:	50.1. Լիազորող նորմ սահմանող օրենսդրական փոփոխությունների նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է: 50.2. Տեղեկատվական-վերլուծական համակարգում ներառվող տվյալների ցանկը և տեղեկատվության փոխանակման կարգը սահմանելու մասին Կառավարության որոշումն ընդունվել է: 50.3. Տեղեկատվական-վերլուծական համակարգը	**Ներքին գործերի նախարարություն** Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ) Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ) Ազգային անվտանգության ծառայություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		50.2. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծն արժանացել է Կառավարության հավանությանը:	50.2. Կառավարության որոշումն ընդունվել է: 50.3. Տեղեկատվական-վերլուծական համակարգի տեխնիկական բնութագիրը մշակվել է:		ներդրվել է և ապահովում է տարբեր պետական մարմինների տվյալների ինքնաշխատ վերլուծումը, այդ թվում՝ արհեստական բանականության կիրառմամբ:	Պետական եկամուտների կոմիտե Արդարադատության նախարարություն Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն	
51.	Իրավապահ մարմինների կինոլոգիական ծառայության կարողությունների զարգացում		**1-ին կիսամյակ՝** 51.1. Կատարվել է Ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության և Պետական եկամուտների կոմիտեի կինոլոգիական ծառայության կարիքների գնահատում:	**1-ին կիսամյակ՝** 51.1. Կարիքների գնահատման հիման վրա ձեռք են բերվել նոր շնատեսակներ:	51.1. Կարիքների գնահատման արդյունքներով մշակվել է հակիրճ զեկույց, որով ներկայացվել են հիմնական կարիքները: 51.2. Նոր շնատեսակների ձեռքբերումը կատարվել է՝ ըստ զեկույցում ներկայացված կարիքների:	**Ներքին գործերի նախարարություն** **Պետական եկամուտների կոմիտե**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

Ռազմավարական ուղղություն 10. Հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց շրջանում և հանրային ծառայությունում թմրամիջոցների չարաշահման դեմ պայքար

Ակնկալվող արդյունքներ՝

10.1. Հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների կողմից ոչ բժշկական նպատակներով թմրամիջոցների գործածման բացահայտված դեպքերի աճ:							
52.	Հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների՝ թմրամիջոցի գործածման պարբերական թեստավորում անցնելու, ինչպես նաև հանրային պաշտոնում նշանակվելուն հավակնող անձանց՝ մինչև նշանակումը թմրամիջոցի գործածման թեստավորում անցնելու պարտականությունների նախատեսման հնարավորության վերաբերյալ ուսումնասիրության իրականացում	52.1. Միջազգային չափանիշների և այլ պետությունների լավագույն փորձի հիման վրա իրականացվել է ուսումնասիրություն և դրա արդյունքներով մշակվել է ամփոփ զեկույց, որը ներառում է եզրակացություն՝ 1) հանրային պաշտոն զբաղեցնելու համար թմրամիջոցի գործածման բացասական թեստ ներկայացնելու պահանջի նախատեսման և 2) հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների՝ թմրամիջոցների			52.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 10 պետության օրենսդրության վերլուծության հիման վրա, որոնք ներկայացվել են զեկույցում:	**Արդարադատության նախարարություն** Ներքին գործերի նախարարություն Վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ Գլխավոր դատախազություն Քննչական կոմիտե Հակակոռուպցիոն կոմիտե	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

		գործածման պարբերական թեստավորում անցնելու պարտականության նախատեսման անհրաժեշտության և իրավաչափության վերաբերյալ՝ մարդու իրավունքների միջազգային չափանիշների տեսանկյունից:				Ազգային անվտանգության ծառայություն Պետական եկամուտների կոմիտե Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	
Ռազմավարական ուղղություն 11. Ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի ոլորտում միջազգային համագործակցության ամրապնդում **Ակնկալվող արդյունք՝** 11.1. Հայաստանի Հանրապետության տարածք թմրամիջոցների ապօրինի ներմուծման տեսանկյունից առավել ռիսկային պետությունների իրավապահ մարմինների հետ համագործակցության խորացում:							
53.	Միջազգային համագործակցության զարգացում այն երկրների իրավասու մարմինների հետ, որոնց տարածքներն օգտագործվում են որպես թմրամիջոցների ապօրինի տեղափոխման տարանցիկ ուղիներ			53.1. Կնքվել է առնվազն 2 միջազգային պայմանագիր	53.1. Համապատասխան միջազգային պայմանագրերը վավերացնելու մասին օրենքների նախագծերին կամ դրանք հաստատելու մասին Նախագահի հրամանագրերի նախագծերին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումներն ընդունվել են:	**Ներքին գործերի նախարարություն** Պետական եկամուտների կոմիտե Արտաքին գործերի նախարարություն	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

ԲԱԺԻՆ 3. **ԹՄՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐ ԿԱՄ ՀՈԳԵՄԵՏ (ՀՈԳԵՆԵՐԳՈՐԾՈՒՆ) ՆՅՈՒԹԵՐ ԳՈՐԾԱԾՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ, ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԻՆՏԵԳՐՄԱՆ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ**							
Ռազմավարական նպատակ 12. Թմրամիջոցներ կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր գործածող անձանց ժամանակակից և գիտականորեն հիմնավորված բուժման, վերականգնման և վնասի նվազեցման, անհրաժեշտ աջակցող ծառայությունների տրամադրում և հանրային առողջության ապահովում **Ակնկալվող արդյունքներ՝** 11.1. Թմրաբանական բժշկական հաստատություններում թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումներ ունեցող պացիենտների թվի դիմելիության ավելացում. 11.2. Բուժում ստացած պացիենտների մոտ ռեցիդիվի դեպքերի նվազում:							
54.	Թմրաբանական բժշկական հաստատությունների հիվանդանոցային պայմանների բարելավում		54.1. Իրականացվել է կարիքների գնահատում, մշակվել և Առողջապահության նախարարության պաշտոնական կայքում հրապարակվել է դրա արդյունքները ամփոփող զեկույց, որը ներառում է հիվանդանոցային պայմանների բարելավման վերաբերյալ առաջարկություններ:	54.1. Զեկույցում ներառված առաջարկությունների հիման վրա իրականացվել է բժշկական հաստատությունների վերանորոգում և կահավորում:	54.1. Կարիքների գնահատումն իրականացվել է միջազգային չափանիշներին համապատասխան: Գնահատումը կատարվել է՝ հաշվի առնելով տարբեր խմբերի պացիենտների, ներառյալ՝ կանանց և աղջիկների հատուկ կարիքները: Զեկույցում ներառվել է առաջարկությունների իրականացման համար ծախսի վերաբերյալ ֆինանսական գնահատականը: 54.2. Կատարվել է զեկույցով ներկայացված առաջարկությունների առնվազն 30%-ը:	**Առողջապահության նախարարություն**	Պետական բյուջե

55.	Թմրաբանական բաժանմունքի և թմրաբանական կաբինետի տեխնիկական պահանջների վերանայում	55.1. Մշակվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2002 թվականի հունիսի 29-ի N 867 որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին նախագիծ: 55.2. Նախագիծն ընդունվել է Կառավարության կողմից:			55.1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2002 թվականի հունիսի 29-ի N 867 որոշման մեջ փոփոխությունների կատարելու մասին Կառավարության որոշման նախագիծն ընդունվել է: 55.2. Կառավարության որոշման նախագիծը մշակվել է՝ հաշվի առնելով թմրաբանական բժշկական ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ սարքավորումների առնչությամբ միջազգային չափանիշները:	**Առողջապահության նախարարություն**	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում
56.	Թմրաբանության ոլորտի մասնագետներ պատրաստող հաստատությունների գիտական և կրթական մակարդակի բարձրացում՝ ապացուցահեն, էթիկական, առողջության պահպանման, բազմամասնագիտական թիմով աշխատելու, այդ թվում՝ սոցիալական ոլորտի մասնագետների հետ համագործակցության զարգացման վրա	56.1. Իրականացվել է թմրաբանության ոլորտի մասնագետների գիտելիքների և կարողությունների գնահատում:	56.1. Գիտելիքների գնահատման հիման վրա մշակվել և Առողջապահությա ն նախարարի կողմից հաստատվել է թմրաբանության ոլորտի մասնագետներ պատրաստող հաստատություննե		56.1. Հայեցակարգը մշակվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի ուսումնասիրության հիման վրա, որոնք ներառվել են հայեցակարգի ընդունման հիմնավորման մեջ: 56.2. Հայեցակարգի նախագծի վերաբերյալ անցկացվել է առնվազն 1 հանրային քննարկում:	**Առողջապահության նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	կենտրոնացող բուժման ապահովման նպատակով		րի զարգացման հայեցակարգը:		56.3. Հայեցակարգը հաստատելու մասին Առողջապահության նախարարի հրամանն ընդունվել է:		
57.	Թմրաբանության ոլորտի ավագ և միջին բուժաշխատողների (այդ թվում՝ «Քրեակատարողական բժշկության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի բժշկական անձնակազմի) վերապատրաստումների ապահովում			**1-ին կիսամյակ՝** 57.1. Թմրաբանության ոլորտի մասնագետների գիտելիքների գնահատման հիման վրա վերանայվել են նրանց վերապատրաստման նյութերը: **2-րդ կիսամյակ՝** 57.2. Վերապատրաստվել է թմրաբանության ոլորտի ավագ և միջին բուժաշխատողների 20%-ը:	57.1. Վերապատրաստման նյութերը մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան և ի թիվս այլնի, ներառում են խտրականության արգելքին նվիրված թեմաներ: 57.2. Վերապատրաստվել է թմրաբանության ոլորտի ավագ և միջին բուժաշխատողների 20%-ը, այդ թվում՝ «Քրեակատարողական բժշկության կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի վերաբերելի բժշկական անձնակազմը: Վերապատրաստման ավարտին իրականացվել է գիտելիքների գնահատում:	**Առողջապահության նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
58.	Թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումներ ունեցող անձանց անվճար	58.1. Պետական բյուջեում նախատեսվել են առնվազն միաժամանակ 1500	58.1. Պետական բյուջեում նախատեսվել են առնվազն միաժամանակ		58.1. «Հայաստանի Հանրապետության 2026 թվականի պետական բյուջեի մասին» և «Հայաստանի	**Առողջապահության նախարարություն**	Պետական բյուջե

	մեթադոնային փոխարինող բուժման ընդլայնում	անձի անվճար մեթադոնային փոխարինող բուժումն ապահովելու համար անհրաժեշտ միջոցներ:	1500 անձի անվճար մեթադոնային փոխարինող բուժումն ապահովելու համար անհրաժեշտ միջոցներ:		Հանրապետության 2027 թվականի պետական բյուջեի մասին» օրենքների նախագծերին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումներն ընդունվել են: Նախագծերով նախատեսված պետական բյուջեն ներառում է առնվազն միաժամանակ 1500 անձի անվճար մեթադոնային փոխարինող բուժումն ապահովելու համար անհրաժեշտ միջոցներ:		
59.	Թմրաբանական բժշկական օգնության և սպասարկման կազմակերպման ու իրականացման չափորոշիչի, ինչպես նաև դրա շրջանակներում դիսպանսերային և հիվանդանոցային ծառայությունների իրականացման կարգի վերանայում		**1-ին կիսամյակ՝** 59.1. Իրականացվել է միջազգային լավագույն փորձի և ներպետական գործող ընթացակարգերի ուսումնասիրություն, վեր են հանվել հիմնական կարիքներն ու բացերը: **2-րդ կիսամյակ՝**	59.1. Առողջապահության նախարարի հրամանների նախագծերն ընդունվել են:	59.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի հիման վրա: 59.2. Առողջապահության նախարարի հրամանների նախագծերն ընդունվել են:	**Առողջապահության նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

			59.2. Ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա մշակվել է Առողջապահության նախարարի 2018 թվականի սեպտեմբերի 10-ի N 18-Ն և 2022 թվականի N 03-Ն հրամանների մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին հրամանների նախագծերի փաթեթ:					
60.	Թմրամիջոցների գործածման վերաբերյալ համաճարակաբանական տվյալների հավաքագրման նպատակով Լիսաբոնյան համաձայնությամբ հաստատված համաճարակաբանական ցուցանիշների պարբերական գնահատում՝ կիրառելով Եվրոպական միության թմրամիջոցների գործակալության և ՄԱԿ-ի թմրամիջոցների և հանցավորության դեմ պայքարի գրասենյակի կողմից առաջարկվող չափանիշները և մեթոդաբանությունը	60.1. Թմրամիջոցների գործածման համաճարակաբանական ցուցանիշները սահմանելու լիազորող նորմ ամրագրող՝ «Հանրային առողջության մասին» օրենքում փոփոխությունների նախագիծը մշակվել է և ներկայացվել Վարչապետի աշխատակազմ:	**1-ին կիսամյակ՝** 60.1. Օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագիծն արժանացել է Կառավարության հավանությանը: **2-րդ կիսամյակ՝** 60.2. Միջազգային չափանիշների հիման վրա մշակվել և Առողջապահության նախարարի		60.1. «Հանրային առողջության մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է: 60.2. Թմրամիջոցների գործածման համաճարակաբանական ցուցանիշների ցանկն ու դրանց գնահատման կարգը հաստատող Առողջապահության նախարարի հրամանի	**Առողջապահության նախարարություն**	Լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում	

			հրամանով հաստատվել են թմրամիջոցների գործածման համաճարակաբանական ցուցանիշների ցանկն ու դրանց գնահատման կարգը:		նախագիծը մշակվել է Եվրոպական միության թմրամիջոցների գործակալության և ՄԱԿ-ի թմրամիջոցների և հանցավորության դեմ պայքարի գրասենյակի կողմից առաջարկվող չափանիշների և մեթոդաբանության հիման վրա, ինչի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկությունը ներառվել է նախագծի ընդունման հիմնավորման մեջ: 60.3. Առողջապահության նախարարի հրամանի վերաբերյալ կազմակերպվել է առնվազն 1 հանրային քննարկում: 60.4. Առողջապահության նախարարի հրամանն ընդունվել է:		
61.	Նորակոչիկների, ժամկետային և պայմանագրային զինծառայողների համար թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումների ապացուցահեն, էթիկական և առողջության պահպանման		**1-ին կիսամյակ՝** 61.1. Միջազգային չափանիշների և լավագույն փորձի, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության ռազմաբժշկական	61.1. Ռազմաբժշկական հաստատությունների՝ բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող աշխատակիցների 50%-ը	61.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի վերլուծության հիման վրա, որոնք ներառվել են զեկույցում:	**Պաշտպանության նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	վրա կենտրոնացած բուժման մեխանիզմների լավարկում		հաստատություններում թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումների բուժման պրակտիկայի ուսումնասիրության հիման վրա մշակվել է զեկույց, որը ներառում է առկա խնդիրները և դրանց լուծման առաջարկություններ: **2-րդ կիսամյակ՝** 61.2. Զեկույցի հիման վրա մշակվել է ռազմաբժշկական հաստատությունների՝ բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող աշխատակիցների վերապատրաստման ծրագիր:	վերապատրաստվել է:	61.2. Վերապատրաստման նյութերը մշակվել են միջազգային չափանիշներին համահունչ և հաշվի առնելով զեկույցում ներկայացված խնդիրները: 61.3. Վերապատրաստվել է ռազմաբժշկական հաստատությունների՝ բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող աշխատակիցների 50%-ը: Վերապատրաստման ավարտին իրականացվել է գիտելիքների գնահատում:		

Ռազմավարական ուղղություն 13. Թմրամիջոցների կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի գործածմամբ պայմանավորված խանգարումներ կամ վարքային ու սոցիալ-հոգեբանական խնդիրներ ունեցող անձանց կայուն վերականգնման աջակցություն և սոցիալական վերաինտեգրում

Ակնկալվող արդյունքներ՝

12.1. Ամբողջ հանրապետության տարածքում սոցիալ-վերականգնողական օգնության և սոցիալական վերաինտեգրման ծառայությունների հասանելիություն. 12.2. Վերականգնողական ծրագրերի մասնակիցների թվի աճ:							
62.	Թմրամիջոցներ գործածող անձանց կայուն վերականգնման աջակցության (սոցիալ-վերականգնողական օգնության) տրամադրման ընթացակարգի ամրագրում		62.1. Իրականացվել է թմրամիջոցներ գործածող անձանց կայուն վերականգնման աջակցության (սոցիալ-վերականգնողական օգնության) տրամադրման հետ կապված միջազգային չափանիշների և լավագույն փորձի ուսումնասիրությու ն, ինչպես նաև վերականգնողական ծրագրերի հավանական շահառուների առողջական, հոգեբանական և սոցիալական կարիքների գնահատում:	**1-ին կիսամյակ՝** 62.1. Մշակվել և ընդունվել է «Սոցիալական աջակցության մասին» օրենքով սահմանված՝ սոցիալ-վերականգնողական օգնության տրամադրման կարգը, պայմանները, շահառուների խմբերը սահմանող՝ Կառավարության որոշումը, որով առանձին նախատեսվել են թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումներ ունեցող անձանց սոցիալ-վերականգնողական օգնության ընթացակարգն ու առանձնահատկու թյունները:	62.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 3 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնց վերաբերյալ տեղեկությունը ներառվել է ուսումնասիրության արդյունքները, ծառայությունների առաջարկվող մոդելներն ամփոփող զեկույցում: 62.2. Կարիքների գնահատումն իրականացվել է շահառու խմբի ներառականության և մասնակցայնության սկզբունքի ապահովմամբ: 62.3. Սոցիալ-վերականգնողական օգնության տրամադրման կարգը, պայմանները, շահառուների խմբերը սահմանող Կառավարության որոշումն ընդունվել է և ներառում է թմրամիջոցների գործածող անձանց սոցիալ-	**Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությ ուն** Առողջապահու թյան նախարարությո ւն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

					վերականգնողական օգնության տրամադրման առանձնահատկությունները և ընթացակարգը: Նշված ընթացակարգն ապահովում է կայուն վերականգնման աջակցությունը և ներառում է սոցիալ-հոգեբանական ու միջավայրային միջամտություններ, որոնք կնպաստեն անձի իրավիճակի փոփոխությանը, անձին աջակցելով, ուժեղ կողմերի և ռեսուրսների վրա հիմնվելով, միջավայրային փոփոխությունների իրականացմամբ, անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների զարգացմամբ՝ իրազեկ որոշումների կայացմանը, առողջության և բարեկեցության ապահովմանը, իրավունքների իրացմանը: 62.4. Կառավարության որոշման նախագծի վերաբերյալ անցկացվել է առնվազն 1 հանրային քննարկում:		

					62.5. Կառավարության որոշման նախագծով իրացվել է ուսումնասիրության և կարիքների գնահատման արդյունքներով կատարված առաջարկությունների առնվազն 50%-ը: 62"6 Որոշակի բնակության վայր չունեցող անձանց ժամանակավոր օթևանի տրամադրման ծառայության շրջանակներում լավարկվել է թմրամիջոցների կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր գործածող անձանց սոցիալ-հոգեբանական աջակցությունը, ավելացել են աջակցող մասնագետները և մեծացել է անհատական մոտեցմամբ աշխատանքների իրականացման հնարավորությունը:		
63.	Թմրամիջոցներ կամ հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութեր գործածող անձանց շրջանում փոխօգնության, խնամքի, աջակցության ու	63.1. Մասնակցային հետազոտության հիմքով ուսումնասիրվել են միջոլորտային և	63.1. Շահագրգիռ հասարակական կազմակերպությու նների հետ կնքվել է առնվազն 3	63.1. Ներդրվել է առնվազն 2 միջոլորտային ծառայություն, որոնք կարող են	63.1. Համագործակցության հուշագրերով սահմանվել են բժշկական կազմակերպությունների,	**Առողջապահու թյան նախարարությ ուն**	Լրացուցիչ ֆինանսավո րում չի պահանջվու մ

	կանխարգելման ծրագրեր իրականացնող հասարակական կազմակերպությունների և թմրաբանական բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող բժշկական կազմակերպությունների, սոցիալական ապահովման ոլորտի իրավասու գերատեսչությունների և այլ դերակատարների միջև սերտ համագործակցության ապահովում	բազմամասնագիտական մոտեցումներ ներառող ծառայությունների առաջավոր մոդելները, որի հիմքով մշակվել է զեկույց:	համագործակցության հուշագիր: 63.2. Շահագրգիռ կողմերի հետ քննարկմամբ զեկույցը վերանայվել է, և քննարկվել են առնվազն 2 միջոլորտային ծառայությունների մոդելների ներդրման հնարավորությունները:	ներառել բազմամասնագիտական համայնքային ծառայությունների, թեժ գիծ ծառայությունների, հավասարը հավասարին աշխատակից մոդելի, միջոլորտային աջակցության շարժական ծառայությունների, փոխօգնության համայնքային խմբերի, բնակարանային ապահովման կամ այլ ծառայությունների մոդելները:	սոցիալական աջակցության ոլորտի իրավասու գերատեսչությունների, այլ դերակատարների և հասարակական կազմակերպությունների հետ համագործակցության շրջանակը և հիմնական ուղղությունները: 63"2 Ներդրվել են միջոլորտային ծառայություններ, որոնց միջոցով թմրանյութեր գործածող անձինք ստանում են ներառական, համալիր ծառայություններ:	**Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն**	
64.	Թմրամիջոցներ գործածող դատապարտյալների կայուն վերականգնման աջակցության և սոցիալական վերաինտեգրման ծրագրերի ներդրում՝ ուղղված պատժի կրումից հետո նրանց կողմից կրկին թմրամիջոցների գործածման կանխարգելմանը	64.1. Իրականացվել է թմրամիջոցներ գործածող պայմանավորված խանգարումներ ունեցող դատապարտյալներ ի կայուն վերականգնման և սոցիալական վերաինտեգրման վերաբերյալ	64.1. Կայուն վերականգնման և սոցիալական վերաինտեգրման մեխանիզմներ սահմանող՝ Քրեակատարողական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին և «Պրոբացիայի մասին» օրենքում	**1-ին կիսամյակ՝** 64.1. Օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագծերն արժանացել են Կառավարության հավանությանը:	64.1. Ուսումնասիրությունը հիմնվել է միջազգային չափանիշների և Եվրոպայի խորհրդի անդամ առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի վրա, ինչի վերաբերյալ տեղեկությունը ներառվել է զեկույցում:	**Արդարադատության նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն Աշխատանքի և սոցիալական	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

		միջազգային չափանիշների և լավագույն փորձի ուսումնասիրություն, որի արդյունքներով մշակվել է զեկույց:	փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքների նախագծերը մշակվել և ներկայացվել են Վարչապետի աշխատակազմ:		64.2. Քրեակատարողական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին և «Պրոբացիայի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքների նախագծերով իրացվել է զեկույցով ներկայացված առաջարկությունների առնվազն 50%-ը: 64.3. Քրեակատարողական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին և «Պրոբացիայի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի վերաբերյալ անցկացվել է առնվազն 1 հանրային քննարկում: 64.4. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերին հավանություն տալու վերաբերյալ	հարցերի նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմ (համաձայնությամբ)	

					Կառավարության որոշումն ընդունվել է:		
65.	Արդարադատության նախարարության քրեակատարողական ծառայության և քրեակատարողական հիմնարկների հոգեբանների ու սոցիալական աշխատողների կարողությունների զարգացում՝ թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումներ, վարքային և սոցիալ-հոգեբանական խնդիրներ ունեցող դատապարտյալների և կալանավորված անձանց հետ աշխատանքի թեմայով			**1-ին կիսամյակ՝** 65.1. Մշակվել են վերապատրաստման դասընթացի ծրագիրն ու նյութերը: **2-րդ կիսամյակ՝** 65.2. Վերապատրաստվել է Քրեակատարողական ծառայության և քրեակատարողական հիմնարկների հոգեբանների և սոցիալական աշխատողների 20%-ը:	65.1. Վերապատրաստման դասընթացի ծրագիրն ու նյութերը մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան՝ հաշվի առնելով դատապարտյալների և կալանավորված անձանց հետ աշխատանքի առանձնահատկությունները: 65.2. Վերապատրաստվել է Քրեակատարողական ծառայության և քրեակատարողական հիմնարկների հոգեբանների և սոցիալական աշխատողների 20%-ը: Վերապատրաստման ավարտին իրականացվել է գիտելիքների գնահատում:	**Արդարադատության նախարարություն** Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Առողջապահության նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
66.	Անչափահասների կողմից թմրամիջոցների գործածման դեպքում հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում մատուցվող՝ մանկավարժահոգեբանական	66.1. Մշակվել է թմրամիջոցներ գործածող սովորողներին, ինչպես նաև այս տեսանկյունից ռիսկային խմբերին պատկանող	66.1. Ուղեցույցի հիման վրա վերապատրաստվել է հանրակրթական ուսումնական հաստատություննե	66.1. Ուղեցույցի հիման վրա վերապատրաստվել է հանրակրթական ուսումնական հաստատություննե	66.1. Ուղեցույցը մշակվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 3 պետության լավագույն փորձի հիման վրա, որոնց վերաբերյալ հակիրճ տեղեկությունը կամ	**Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն**	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

	աջակցման ծառայությունների լավարկում	սովորողներին մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների տրամադրման մեթոդական ուղեցույց:	րի հոգեբանների 20%-ը:	րի հոգեբանների ևս 20%-ը:	հղումները ներառվել են ուղեցույցում: 66.2. Ուղեցույցի նախագծի վերաբերյալ անցկացվել է մասնագիտական համայնքի ներկայացուցիչների հետ առնվազն 1 քննարկում: 66.3. Վերապատրաստվել է հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների հոգեբանների 40%-ը: Վերապատրաստման ավարտին իրականացվել է գիտելիքների գնահատում:	Առողջապահության նախարարություն	
67.	Թմրամիջոցների գործածմամբ պայմանավորված խանգարումներ, վարքային և սոցիալ-հոգեբանական խնդիրներ ունեցող նորակոչիկների, ժամկետային և պայմանագրային զինծառայողների համար ապացուցահեն և էթիկական սոցիալ-հոգեբանական վերականգնման ծրագրերի, ինչպես նաև վերջիններիս վարքագծի նկատմամբ հրամանատարական հսկողության տարբերակված մեխանիզմների ներդրում		**1-ին կիսամյակ՝** 67.1. Միջազգային չափանիշների և լավագույն փորձի ուսումնասիրության հիման վրա մշակվել է զեկույց, որը ներառում է վերականգնողական ծրագրերի իրականացման և զինծառայողների վարքագծի նկատմամբ հրամանատարական հսկողության	**1-ին կիսամյակ՝** 67.1. Օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծն արժանացել է Կառավարության հավանությանը: **2-րդ կիսամյակ՝** 67.2. Զեկույցով ներկայացված առաջարկությունների հիման վրա մշակվել և	67.1. Ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային չափանիշների և առնվազն 5 պետության լավագույն փորձի վերլուծության հիման վրա, որոնք ներառվել են զեկույցում: 67.2. Ուղեցույցը մշակվել է և ներառում է գործնական կիրառման տեսանկյունից մատչելի մեխանիզմների իրագործման վերաբերյալ տեղեկություն: Ուղեցույցը տպագրվել է՝ 200 տպաքանակով:	**Պաշտպանության նախարարություն** Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Առողջապահության նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

			մեխանիզմների ներդրման վերաբերյալ առաջարկություններ: **2-րդ կիսամյակ՝** 67.2. Ձեկույցում ներկայացված առաջարկությունների հիման վրա մշակվել է զինծառայողների վարքագծի նկատմամբ հրամանատարական հսկողության ուղեցույց: 67.3 Մշակվել է «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքի նախագիծ, որով սահմանվում է Կառավարության լիազորությունը՝ հաստատելու վերականգնողական ծրագրեր:	ընդունվել է վերականգնողական ծրագրերի հաստատման մասին Կառավարության որոշման նախագիծ:	67.3. «Զինվորական ծառայության և զինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագծին հավանություն տալու վերաբերյալ Կառավարության որոշումն ընդունվել է: 67.4. Վերականգնողական ծրագրերի հաստատման մասին Կառավարության որոշումն ընդունվել է:		

68.	Ընտանեկան և կենցաղային բռնության ու մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձանց աջակցության ծառայություններ տրամադրող կազմակերպությունների աշխատակիցների կարողությունների զարգացում՝ կապված թմրամիջոցներ գործածող ընտանեկան և կենցաղային բռնության կամ մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձանց աջակցության տրամադրման և ուղղորդման հետ		68.1. Թմրամիջոցներ գործածող՝ ընտանեկան և կենցաղային բռնության կամ մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձանց աջակցության տրամադրմանն ու ուղղորդմանն առնչվող թեմաները ներառվել են ընտանեկան և կենցաղային բռնության ենթարկված անձանց և մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձանց աջակցության ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների աշխատակիցների վերապատրաստմ	68.1. Վերապատրաստվել է կազմակերպության աշխատակիցների 30%-ը:	68.1. Վերապատրաստման ծրագիրն ու նյութերը մշակվել են միջազգային չափանիշներին համապատասխան՝ հաշվի առնելով ընտանեկան և կենցաղային բռնության, ինչպես նաև մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձանց դեպքում առկա առանձնահատկությունները և ներառում են վերաբերելի հիմնական հասկացությունների, թմրամիջոցների գործածման հետևանքների, ընտանեկան և կենցաղային բռնության կամ մարդկանց թրաֆիքինգի և շահագործման ենթարկված անձի կողմից թմրամիջոցների գործածման վաղ նշանների հայտնաբերման, գործածման դեպքում աջակցության տրամադրման և ուղղորդման թեմաները:	**Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն** Առողջապահության նախարարություն	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ

			ան մոդուլներում և ծրագրերում:		68.2. Վերապատրաստվել է համապատասխան կազմակերպությունների աշխատակիցների 30%-ը: Վերապատրաստման ավարտին իրականացվել է գիտելիքների գնահատում:		

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

06.06.2025
ՀԱՎԱՍՏՎԱԾ Է
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ
ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ